

บทที่ 5

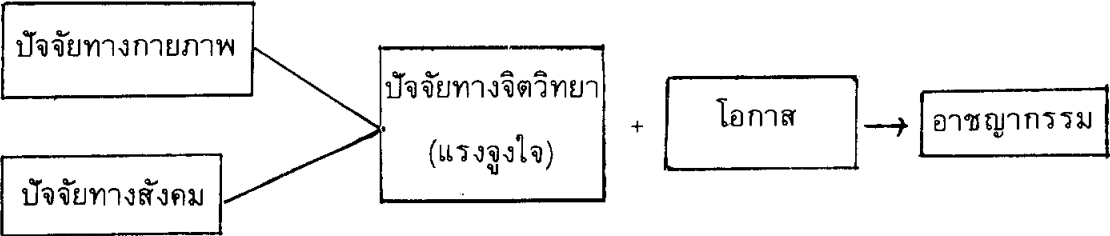
สภาพแวดล้อมและสาเหตุของอาชญากรรม

ในทัศนะของนักสังคมวิทยา การศึกษาเรื่องราวใด ๆ ก็ตามนักสังคมวิทยาพยายามศึกษาโดยค้นหาสาเหตุต่าง ๆ มากที่สุดเท่าที่จะเป็นข้อมูลเบื้องต้นให้นักสังคมวิทยาเหล่านั้นได้ทำการศึกษา

และเช่นเดียวกันนักสังคมวิทยาศึกษาอาชญากรรมการกระทำผิด นักสังคมวิทยาพยายามอย่างยิ่งที่จะเก็บรวบรวมข้อมูลมาวิเคราะห์หาความเป็นเหตุเป็นผล เพื่ออธิบายปัจจัยสาเหตุที่เป็นส่วนสนับสนุนให้บุคคลประกอบอาชญากรรม โดยที่นักสังคมวิทยามีความเชื่อว่าการอธิบายปรากฏการณ์ทางสังคมต่าง ๆ นั้นเป็นไปได้ที่จะมีสาเหตุจากปัจจัยหนึ่ง ๆ เท่านั้นที่จะมาเป็นเหตุให้เกิดปรากฏการณ์นั้นขึ้น ดังนั้นนักสังคมวิทยาจึงพยายามเก็บรวบรวมข้อมูลในด้านต่าง ๆ เพื่อมาสนับสนุนข้ออ้างแห่งการประกอบอาชญากรรม และนักสังคมวิทยาจึงจะสรุปผลที่ได้จากการศึกษา ซึ่งเอื้ออำนวยให้เกิดอาชญากรรมขึ้นในสังคม

สาเหตุของอาชญากรรม

นักอาชญาวิทยาได้กล่าวถึงสาเหตุของอาชญากรรม ซึ่งมีปัจจัยที่เกี่ยวข้องและแสดงเป็นแผนภูมิได้ ดังนี้

จากแผนภูมิต้นี้ หากสามารถตัดช่วงโอกาสได้ ปัญหาอาชญากรรมจะไม่สามารถเกิดได้ และปัจจัยทางจิตวิทยา หรือจิตใจ เจตนาผิด การไม่สร้างหรือไม่กระทำสิ่งที่ยั่วยุหรือก่อให้เกิด

ในการศึกษาสาเหตุของการกระทำผิด เป็นสิ่งที่กระทำได้ค่อนข้างยากทั้งนี้เพราะ พฤติกรรมเหล่านี้ เป็นผลของตัวแปรทั้งทางด้านบุคคลและสิ่งแวดล้อมหลายประการ การที่จะเข้าใจ สาเหตุของพฤติกรรมเหล่านี้ได้ก็แต่โดยการศึกษาความเกี่ยวข้องระหว่างลักษณะพฤติกรรม สภาพชีวิตความเป็นอยู่และสิ่งแวดล้อม ตลอดจนลักษณะนิสัยประจำตัวของผู้กระทำผิด (Karl Garrison, *Psychology of Adolescent*, New Jersey : Prentice-Hall, 1956, pp. 465-466) ซึ่งได้แก่ภาวะ ทางร่างกาย หรือสมองของผู้กระทำผิดและรวมทั้งพิจารณาถึงสถานการณ์ที่เกิดขึ้นด้วย

จากแนวความคิดของสำนักอาชญาวิทยาต่าง ๆ ตั้งแต่ศตวรรษที่ 19 ที่ได้กล่าวแล้วข้างต้น ซึ่งได้ศึกษาสภาพความบกพร่องทางร่างกาย กรรมพันธุ์ พร้อมทั้งการศึกษาสภาพจิต และรวมถึงสภาพแวดล้อมทางสังคม เป็นผลพวงสรุปความเพื่อใช้อธิบายสาเหตุของการประกอบ อาชญากรรม จากปัจจัยต่าง ๆ ซึ่งเป็นที่ยอมรับกัน มีดังนี้

1. ปัจจัยทางกายภาพ
2. ปัจจัยทางจิตวิทยา
3. ปัจจัยทางสังคม

ปัจจัยทางกายภาพ

การพิจารณาสาเหตุของอาชญากรรมในช่วงแรกนั้นนักวิชาการมุ่งปัจจัยทางกายภาพ เป็นสำคัญ ซึ่งในปัจจุบันนี้มีผู้ศึกษาไว้หลายประเด็น เช่น สาเหตุของอาชญากรรมและสภาพ ทางภูมิศาสตร์ อาชญากรรมในเขตพื้นที่ต่าง ๆ อัตราอาชญากรรมเปรียบเทียบระหว่างเมืองกับ ชนบทและสภาพนิเวศวิทยา รวมถึงสาเหตุของอาชญากรรมกับสภาพสรีระและพลานามัยของ บุคคลและยังได้ศึกษาความผิดปกติของต่อมกับอาชญากรรมและการถ่ายทอดพฤติกรรมทาง กรรมพันธุ์ นักวิชาการพยายามที่จะอธิบายสภาพแวดล้อมทางธรรมชาติเป็นตัวกำหนดพฤติกรรม อาชญากรรมโดยได้รายงานถึงว่า อาชญากรรมต่อทรัพย์สินเพิ่มขึ้นในช่วงฤดูหนาว และอาชญา กรรมที่กระทำต่อบุคคลจะมีบ่อยในช่วงฤดูร้อน และยังรายงานต่อไปว่า อัตราอาชญากรรม แปรเปลี่ยนไปตามการเปลี่ยนแปลงของความกดอากาศและทิศทางลม นักวิชาการอื่น ๆ ได้ รายงานว่าอาชญากรรมเกิดขึ้นบ่อย ๆ ในบริเวณพื้นที่ที่เป็นภูเขาและนอนลงในที่ราบ โดยอธิบาย ว่าอาชญากรรมที่กระทำต่อบุคคลมีมากในช่วงฤดูร้อน เป็นเพราะระยะนี้คนมีการติดต่อเดินทางกัน มากกว่าในฤดูหนาว หรืออาจจะเกิดจากอารมณ์หงุดหงิด ชุนมัว โมโหง่าย อาชญากรรมที่เกิดขึ้นเป็น ประเภทประทุษร้ายต่อชีวิต ส่วนอาชญากรรมที่เกิดในฤดูหนาวจะเป็นประเภทประทุษร้ายต่อ

ทรัพย์สิน แต่จากการศึกษาของ Barnes กับ Teeters (Harry Elmer Barnes and Negley K Teeters, *New Horizons in Crime*, 3rd Ed : Prentice Hall, Inc., N.J. 1964) และ Wolfgang ได้กล่าวถึงว่า ไม่มีสิ่งแสดงความสัมพันธ์ทางสถิติที่ชี้ให้เห็นความแตกต่างในสภาพภูมิอากาศร้อนหนาวกับการเกิดอาชญากรรมแต่อย่างใด

ปัจจุบันยังไม่มีหลักฐานที่แสดงให้เห็นความเกี่ยวพันระหว่างสภาพภูมิอากาศกับอาชญากรรม ซึ่งขึ้นกับปัจจัยอื่น ๆ อีกที่เป็นผลผลักดันให้เกิดอาชญากรรม

ได้มีนักวิชาการพยายามศึกษา อาชญากรรมในเขตพื้นที่ต่าง ๆ เช่น Lombroso ได้กล่าวถึง หมู่บ้านที่เป็นที่รู้จักกันอย่างแพร่หลายในอาชญากรรมบางประเภทที่เกิดขึ้นในทุกจังหวัดในอิตาลี เช่น Ardena มีอัตราการปล้นทรัพย์บนทางหลวงสูงกว่าที่เกิดในที่อื่น ๆ โดยเฉลี่ย 30 เท่า (Cesare Lombroso, *Crime, Its Causes and Cemedies*, Boston : Little Brown, 1911, p. 23) Pike ได้รายงานให้ทราบว่าอาชญากรรมที่ตำรวจดำเนินคดีมีอัตราสูงในพื้นที่ติดต่อลอนดอน และรองลงมาได้แก่พื้นที่แถบเมืองท่าชายทะเลที่สำคัญ ย่านเกษตรกรรมและเหมืองแร่เป็นเขตที่มีอัตราอาชญากรรมต่ำ

โดยทั่วไปแล้วการประกอบอาชญากรรมเกือบทุกประเภทมักจะมีอัตราสูงในเมืองใหญ่ เช่น สหรัฐอเมริกา เมืองสำคัญจะมีอาชญากรรมที่เป็นการประทุษร้ายต่อบุคคลมากกว่าอาชญากรรมประเภทอื่น อัตราอาชญากรรมในแถบชานเมืองจะใกล้เคียงกับอัตราของเมืองเล็ก ๆ แต่อาชญากรรมประเภทข่มขืน ในแถบชานเมืองมีอัตราสูง

อัตราอาชญากรรมในเมืองและชนบท ถ้าพิจารณาความแตกต่างในอัตราอาชญากรรมเขตเมืองและชนบทที่น่าจะต้องกล่าวถึงเรื่องโอกาสที่ทำให้อาชญากรรมเกิดขึ้นด้วย โดยที่ลักษณะกายภาพของเขตเมืองมีองค์ประกอบอันซับซ้อน มีแบบแผนพฤติกรรมมากมายที่บุคคลติดต่อเกี่ยวพันซึ่งกันและกัน ความเจริญทางวัตถุมีอยู่มากมาย ธุรกิจการค้ามีอย่างกว้างขวาง ระบบความสัมพันธ์ในเมืองเป็นแบบค่อนข้างผิวเผิน พึ่งพาอาศัยกันน้อย เป็นช่องทางเอื้ออำนวยให้ผู้กระทำผิด มีจฉาชีพ มีโอกาสได้กระทำผิดมากกว่าชนบท

การอธิบายปัญหาอาชญากรรมโดยหลักนิเวศน์วิทยา ได้กล่าวถึงถิ่นที่อยู่อาศัยของประชากรในพื้นที่ต่าง ๆ ซึ่งมีความหนาแน่นแตกต่างกัน มีผลถึงอัตราการกระทำผิดที่แตกต่างกันด้วย โดยที่ในถิ่นที่มีประชากรหนาแน่นจะมีผลถึงปัญหาอาชญากรรมที่เกิดขึ้นมีมากมายหลายรูปแบบ

การอธิบายสาเหตุอาชญากรรมโดยพิจารณาสภาพสรีระของบุคคลโดยมีความเชื่อว่า พฤติกรรมของบุคคลทั้งโดยทั่วไปและพฤติกรรมของอาชญากรถ่ายทอดสืบต่อมาจากบรรพบุรุษ

ซึ่งเป็นปัจจัยที่เรียกว่า ชีววิทยา นักวิชาการได้ทำการศึกษาอย่างกว้างขวาง เช่น นักอาชญาวิทยา-มานุษยวิทยา และในสาขาแพทยศาสตร์ เป็นการศึกษาเกี่ยวกับ สภาพร่างกาย พันธุกรรม ความบกพร่องทางสรีระวิทยา ระบบการทำงานของต่อมต่าง ๆ นักวิชาการที่ศึกษาเกี่ยวกับเรื่องเหล่านี้ ได้แก่ Lombroso, Sheldon, Gall

จากการศึกษาของ Gall ได้พิจารณาลักษณะความแตกต่างของกะโหลกศีรษะมนุษย์ ซึ่งเขากล่าวว่าจะมีส่วนสัมพันธ์กับบุคลิกภาพและลักษณะอารมณ์ เมื่อได้สังเกตกะโหลกศีรษะ จะสามารถทำนายลักษณะนิสัยได้ เช่น กะโหลกศีรษะที่โหนกผิปกติ จะเป็นพวกหัวขโมยหรือชอบดื่มสุรา

ทฤษฎีของ Lombroso

ตามแนวทฤษฎี Lombroso ที่ได้อธิบายสาเหตุอาชญากรรม เน้นความสำคัญที่อาชญากร โดยกล่าวว่าพฤติกรรมอาชญากรเป็นสิ่งที่ถ่ายทอดจากสภาพชีววิทยา ทั้งทางกายภาพและจิตใจ ซึ่งอาชญากรได้รับจากบรรพบุรุษและเป็นมรดกตกทอดถึงลูกหลาน โดย Lombroso สังเกตถึงพฤติกรรมต่อต้านสังคมมักจะเกิดกับบุคคลที่มีความผิดปกติทางร่างกายและจิตใจ เขายังได้ใช้การเปรียบเทียบอาชญากรและความป่าเถื่อนดุร้าย โดยวิธีการศึกษาถึงพันธุกรรมแบบของอาชญากร จะเป็นมาแต่กำเนิด Lombroso ได้ยืนยันว่า อาชญากรแตกต่างจากบุคคลทั่วไปโดยเขาอ้างถึงลักษณะแตกต่างซึ่งเขาเรียกว่า “ความเสื่อมทรามที่ต้องประณาม” เขาพบว่าความเบี่ยงเบนในสภาพร่างกาย โดยเฉพาะกะโหลกศีรษะ ลักษณะของกระดูก โครงสร้างมันสมอง ใบหน้า ซึ่งลักษณะความบกพร่องต่าง ๆ เหล่านี้มีส่วนเป็นสาเหตุให้ประกอบอาชญากรรมได้ โดยเป็นสิ่งที่ได้รับมาจากบรรพบุรุษ นอกจากนี้ Lombroso ยังเชื่อว่า สภาพจิตและพฤติกรรมก้าวร้าว ซึ่งถ่ายทอดทางกรรมพันธุ์เป็นสาเหตุหนึ่งเช่นเดียวกัน

ความบกพร่องทางร่างกายต่าง ๆ เช่น ตาบอด หูหนวก ขาพิการ สิ่งเหล่านี้ได้นำมาพิจารณาว่าเป็นสิ่งสำคัญมีส่วนสัมพันธ์กับอาชญากรรม ความบกพร่องทางร่างกายอาจเนื่องมาจากกรรมพันธุ์ การเกิดที่อ่อนข้ำงยาก

จากการศึกษาของ Lombroso เขาได้สรุปว่าการเป็นอาชญากรนั้นเป็นโดยกำเนิด และแยกอาชญากรเหล่านี้เป็น

1. อาชญากรโดยกำเนิด
2. อาชญากรวิกลจริต
3. อาชญากรที่กระทำผิด เป็นเพราะมีปัจจัยทางสังคมเข้ามากระทบ ซึ่งอาชญากรประเภทนี้เป็นบุคคลที่มีร่างกายและจิตใจปกติโดยทั่วไป แต่มีผลจากสภาพแวดล้อม

จากการศึกษาของ Charles Goring ซึ่งเป็นนายแพทย์ชาวอังกฤษซึ่งทำงานในเรือนจำ ได้ศึกษาลักษณะร่างกายของนักโทษหลายพันคนเปรียบเทียบกับบุคคลทั่วไป โดยวิธีวัดสัดส่วนของร่างกายและสรุปว่า นักโทษมีร่างกายไม่แตกต่างจากคนทั่วไป นอกจากนี้ศึกษานักโทษที่น้อยกว่า ซึ่งงานของ Goring ได้รับการยอมรับและทำลายทัศนคติของ Lombroso ที่ศึกษาอาชญากร โดยเน้นชีวภาพของเขาเหล่านั้น

นอกจากนี้ยังมีงานการศึกษาของ Ernest Hooton นักมานุษยวิทยากายภาพซึ่งเปรียบเทียบลักษณะกายภาพของนักโทษและบุคคลทั่วไป โดยมุ่งเน้นลักษณะการถ่ายทอดความบกพร่องทางชีววิทยาซึ่งเขาอธิบายว่า อาชญากรแต่ละประเภท มีสาเหตุจากความบกพร่องทางชีววิทยา โดยเป็นมรดกตกทอดจากบรรพบุรุษ ซึ่งจะประกอบอาชญากรรมแตกต่างกัน

จากการศึกษาของ Hooton ได้วิจารณ์ว่ามีข้อบกพร่องหลายประการ เช่น ตัวอย่างจำนวนที่นำมาใช้เปรียบเทียบมีจำนวนน้อยซึ่งไม่อาจถือว่าเป็นตัวแทนของผู้มีโชอาชญากรและความแตกต่างของบุคคลในกลุ่มนี้มีมากกว่ากลุ่มอาชญากร นอกจากนี้ อาชญากรที่นำมาทดลองเปรียบเทียบมิได้หมายความว่าบุคคลเหล่านั้นเป็นตัวอย่างของอาชญากร และ Hooton มิได้กำหนดอย่างชัดเจนถึงความบกพร่องทางชีววิทยาที่จะนำไปสู่การประกอบอาชญากรรม เพียงแต่กล่าวว่า การที่บุคคลต้องถูกจำคุกจะต้องมีลักษณะบางประการที่แสดงถึงความบกพร่องที่สามารถเห็นได้โดยชัดเจนจากร่างกายของบุคคลนั้น

Ernest Kretschmer และ William Sheldon ได้ศึกษาค้นคว้าบทบาททางชีวภาพที่มีผลต่อบุคลิกภาพและพฤติกรรมทางอาชญากร

Kretschmer ได้เสนอแนวความคิดว่าสัดส่วนของร่างกายมีผลต่ออารมณ์ของบุคคล เช่นเดียวกับบุคคลที่มีจิตผิดปกติจะมีส่วนสัมพันธ์กับโครงสร้างบุคลิกภาพของบุคคลผู้นั้น ซึ่งบุคลิกภาพของบุคคลเกิดขึ้นจากสภาพแวดล้อม พันธุกรรม จะมีผลทั้งทางร่างกายและจิตใจโดยเป็นอิทธิพลที่ก่อให้เกิดบุคลิกภาพ การสร้างลักษณะนิสัยของเขา

Sheldon ได้ศึกษาแบบต่าง ๆ ของร่างกายมนุษย์ โดยกล่าวว่าในร่างกายมนุษย์ประกอบด้วยส่วนสำคัญ 3 ส่วน คือ

1. endomorphic เป็นส่วนที่เกี่ยวข้องควบคุมระบบการดำเนินชีวิต ระบบการย่อยอาหาร ซึ่งเป็นส่วนสำคัญของร่างกายอันเกี่ยวข้องกับความต้องการ อาหาร และน้ำในร่างกาย
2. mesomorphic เป็นส่วนควบคุมกระดูกและกล้ามเนื้อ
3. ectomorphic เป็นส่วนควบคุมความเจริญของระบบประสาทซึ่งตอบสนองต่อความรู้สึกของบุคคลต่อสภาพแวดล้อม

จากส่วนประกอบภายในร่างกายของมนุษย์ทั้ง 3 อย่างนั้นเป็นผลต่อการศึกษาของ Sheldon ถึงสภาพอารมณ์ซึ่งจะมีความสัมพันธ์กับสภาพร่างกาย โดยแบ่งเป็น 3 ลักษณะ

1. microtonic มีลักษณะสนุกสนาน รื่นเริง เจ้าสำราญ โอ้อ่าภูมิฐาน
2. somatonic มีลักษณะคล่องแคล่ว ว่องไว ชอบต่อสู้ผจญภัย ก้าวร้าว ชอบการมีอำนาจ ทะเยอทะยาน
3. cerebretonic มีลักษณะเก็บตัว สันโดษ มีความอดทน รักสงบ

Sheldon ได้ศึกษาเด็กกระทำผิดซึ่งการศึกษาส่วนใหญ่เป็นการวิเคราะห์พฤติกรรมของเด็กกับลักษณะโครงสร้างทั้งทางร่างกายและจิตใจ เพื่อดูความสัมพันธ์ของสภาพร่างกายและบุคลิกภาพ แต่จากการศึกษาได้กระทำจากตัวอย่างจำนวนน้อย และขาดการพิจารณาสภาพแวดล้อม โดยมุ่งพิจารณาแต่พันธุกรรมที่มีผลต่อบุคลิกภาพ นอกจากนี้การศึกษาได้เน้นแต่สภาพโครงสร้างภายนอก มิได้คำนึงถึงเอกลักษณ์เฉพาะตัวของบุคคล ซึ่งเปลี่ยนแปลงไปตามสภาพแวดล้อม

ในปัจจุบันยังไม่มีหลักฐานเพียงพอ ที่จะกล่าวว่าปัจจัยกายภาพดังที่กล่าวมานั้นมีผลต่อพฤติกรรมที่ทำให้บุคคลเป็นอาชญากรหรือเด็กกระทำผิด

อัตราส่วนอายุในอาชญากรรม อายุมีความสำคัญและมีผลต่อแบบและความถี่ของการประกอบอาชญากรรม

ข้อที่น่าสนใจ

1. อายุของอาชญากรมีค่อนข้างสูง ในระหว่างวัยก่อนหนุ่มสาว
2. อายุของอาชญากร ผันแปรไปตามรูปแบบของอาชญากรรม
3. อายุของชายและหญิงที่เป็นอาชญากรจะแตกต่างกันไป รวมทั้งความแตกต่างในรูปแบบอาชญากร
4. อายุและรูปแบบของอาชญากรรมที่รุนแรง มีส่วนสัมพันธ์กันอย่างมาก
5. รูปแบบของอาชญากรรมที่เกิดขึ้นในกลุ่มอายุหนึ่ง ๆ จะผันแปรจากพื้นที่หนึ่ง ๆ
6. พิจารณารูปร่างลักษณะของเยาวชนผู้กระทำผิด จะมีอัตราผู้กระทำผิดสูงในกลุ่มของผู้ที่มีรูปร่างขนาดใหญ่กว่าอายุจริง เมื่อเปรียบเทียบกับเยาวชนผู้มีรูปร่างปกติหรือเล็กกว่า
7. อัตราอาชญากรรมลดลงและคงที่ จากอายุที่สูงขึ้น
8. อัตราอาชญากรรมในกลุ่มอายุต่าง ๆ จะแตกต่างกัน ขึ้นกับเวลา
9. เยาวชนผู้กระทำผิดบางครั้งมีส่วนสัมพันธ์กับการกระทำของผู้ใหญ่ที่มีพฤติกรรมเป็นอาชญากร

10. ผู้เยาว์ผู้ซึ่งกระทำอาชญากรรมครั้งแรก จะมีผลต่อการกระทำอีกต่อไปในอนาคต แนวความคิดที่พยายามจะอธิบายอัตราส่วนของอายุกับอาชญากรรมว่าขึ้นอยู่กับลักษณะทางชีวภาพ เช่น รูปร่างและความแข็งแรง โดยกล่าวว่า การประกอบอาชญากรรมพบบ่อยในบุคคลผู้ซึ่งแข็งแรงและว่องไว จะพบน้อยมากในผู้ที่มีร่างกายอ่อนแอ แนวความคิดทางชีววิทยาอื่น ๆ เช่น กล่าวว่า อาชญากรรมอาจเกิดขึ้นในกลุ่มอายุ 3 ระยะด้วยกัน คือ อายุช่วง 3 - 6 ปี 14 - 16 ปี และ 42 - 45 ปี และเป็นผลผลิตของการเปลี่ยนแปลงในสัญชาติญาณทางเพศ และความก้าวร้าว และเป็นผลจากการเปลี่ยนแปลงตัวของตัวเอง

อัตราส่วนทางเพศในอาชญากรรม

จากการศึกษาสถิติได้ชี้ถึงว่า เยาวชนผู้กระทำผิดและอาชญากรรมมีส่วนสัมพันธ์ใกล้ชิดกับสถานภาพทางเพศ เพศชายจะมีการประกอบอาชญากรรมมากในทุกชาติ ในทุกชุมชน และในทุกกลุ่มอายุ ยกเว้นในอาชญากรรมที่เกี่ยวกับการทำแท้งและเด็กทารก

แต่จากการสำรวจข้อเท็จจริงเกี่ยวกับเงื่อนไขทางสรีระวิทยา ไม่ได้อธิบายเงื่อนไขอย่างชัดเจน ที่ว่าจะก่อให้เกิดการกระทำอาชญากรรม แต่ปรากฏในลักษณะว่าเงื่อนไขนี้มีความสำคัญที่จะเป็นสาเหตุให้เกิดการประกอบอาชญากรรมในประเด็นที่ว่าเป็นผลกระทบต่อการเข้าร่วมในสังคมและจะเป็นผลสะท้อนต่อไปได้

ปัจจัยทางจิตวิทยา

การศึกษาพฤติกรรมอาชญากรรมของนักจิตวิทยา โดยพิจารณาประเด็นสำคัญ ดังนี้

1. จิตวิทยาทั่วไป ซึ่งพิจารณาปัญหาในด้านการพัฒนาทั้งทางร่างกายและจิตใจ และพฤติกรรมที่ต่อต้านสังคม

2. พิจารณาความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมทางอาชญากรรมและสภาพจิตเบี่ยงเบน

ผู้ชำนาญการโรคจิต กล่าวถึงอาชญากรรมเป็นผลจากความบกพร่องทางสมอง บุคลิกภาพ โรคจิตจากการลืมหืมตัว สภาพแวดล้อมที่ผลักดันให้เกิดพฤติกรรมทางอาชญากรรม ความกระทบกระเทือนทางอารมณ์ ความวิตกกังวล แต่อาชญากรเหล่านั้นเป็นผู้ที่มีจิตไม่ถึงกับผิดปกติแต่เป็นบุคคลจำพวกที่มีอารมณ์ขัดแย้งแปรปรวน โดยเฉพาะในทัศนะของ Freud ที่ได้กล่าวถึงการพัฒนาบุคลิกภาพและอารมณ์ของเด็กเป็นผลจากประสบการณ์ทางครอบครัว ความสัมพันธ์ระหว่างบิดามารดากับเด็ก ซึ่งถ้าจากการดูแลขาดความอบอุ่น จะมีผลต่อการแสดงออกทางอารมณ์ที่ไม่สามารถควบคุมตนเอง เป็นผลต่อพฤติกรรมทางอาชญากรรมได้

นักวิชาการที่สนใจในด้านนี้ได้ตั้งทฤษฎีอธิบายว่า ผู้กระทำผิดเป็นผู้มีความบกพร่องทางจิต เช่น นักจิตวิทยาชาวฝรั่งเศส ชื่อ Alfred Binet เป็นบุคคลแรกที่ใช้วิธีการทดสอบเชาว์ปัญญา ความเฉลียวฉลาด Binet ได้ศึกษาความเสื่อมถอยทางจิต (mental retardation) ของนักเรียนในโรงเรียนแห่งหนึ่ง ร่วมกับ Theodore Simon และได้ตั้งเกณฑ์ในการทดสอบสติปัญญา ผลงานเป็นที่รู้จักคือ Binet and Simon Scale 1905

Sutherland ได้ทำการวิเคราะห์ศึกษาเกี่ยวข้องกับการทดสอบทางจิตของผู้กระทำผิดและยุวอาชญากร 340 ราย จากผู้กระทำผิดในปี ค.ศ. 1910 - 1928 จำนวนทั้งสิ้น 150,000 ราย โดยอาศัยข้อมูลจากการศึกษาของ Gorddard ประกอบ ปรากฏผลว่าผู้กระทำผิดจะเป็นบุคคลปัญญาอ่อนและมีความบกพร่องทางจิตถึง 50 เปอร์เซ็นต์

Merrill ได้รายงานจากการศึกษายุวอาชญากร 500 คน ซึ่งถูกพิพากษาโดยศาลแคลิฟอร์เนีย พบว่า 11.6 เปอร์เซ็นต์ ของกลุ่มตัวอย่างเหล่านี้มีความบกพร่องทางจิต ผู้ที่เน้นว่าลักษณะปัญญาอ่อนเป็นสาเหตุสำคัญของการเป็นยุวอาชญากร คือ Gorddard โดยรวบรวมจากเอกสารที่เกี่ยวข้องกับลักษณะความบกพร่องทางจิต และลักษณะความคิดสร้างสรรค์ ประกอบกับข้อมูลที่ได้จากการศึกษาของ Glueck ที่ได้ศึกษายุวอาชญากรในคุกและพบว่ายุวอาชญากรเป็นผู้ได้รับความทุกข์ทรมาน จากลักษณะความบกพร่องทางจิต ในอัตราที่ค่อนข้างสูง แต่อย่างไรก็ตาม Paul Musser และ John J. Conger ค.ศ. 1969 ได้สรุปว่า ลักษณะความบกพร่องทางจิตหรือระดับสติปัญญาจะถือเป็นองค์ประกอบที่สำคัญที่สุดในการศึกษาสาเหตุการกระทำผิดแต่อย่างเดียวไม่ได้

ความ विकลจิตและความแปรปรวนทางอารมณ์ (Mental Emotional Disorders)

ทฤษฎีนี้ถือว่า ความ विकลจิตและความแปรปรวนทางอารมณ์ รวมทั้งลักษณะการปรับตัวที่ไม่ดีเป็นปัจจัยสำคัญในการกระทำผิด ซึ่งมักจะเกิดแก่ผู้ใหญ่มากกว่าเด็กแต่อาจเป็นไปได้ว่าความสับสนทางด้านจิตใจและอารมณ์อาจจะมีพื้นฐานมาตั้งแต่เด็ก นักวิชาการที่มีอิทธิพลในทฤษฎีนี้คือ Sigmund Freud, Adler, Carl Jung และ Otto Rank ทฤษฎีนี้ได้อธิบายว่า ความขัดแย้งทางจิตเกิดขึ้นจากความขัดกันในระหว่างองค์ประกอบต่าง ๆ ในบุคลิกภาพของบุคคล องค์ประกอบบางอย่างซึ่งถูกกดไว้ จะพยายามแสดงออกมาทางอ้อมเป็นการกระทำผิด

William Healy และ Augusta F. Browner ค.ศ. 1936 พบว่าสาเหตุของอาชญากรรมเกิดขึ้นเมื่อความปรารถนาถูกขัดขวาง ความรู้สึกที่ว่าตนเองไม่อาจมีความสัมพันธ์กับคนอื่นได้อย่างเต็มที่ หรือความรู้สึกที่เป็นปมด้อย ความรู้สึกเหล่านี้จะถูกแสดงออกมาในรูปแบบต่าง ๆ เพื่อสนองความพอใจของตนเอง ซึ่งมักจะเป็นการประพฤติผิด เด็กจะหาทางออกด้วยการประพฤติชั่ว

หรือมั่วสุมกับเด็กเรเร เพื่อเป็นการชดเชยทางใจ หรือเพื่อหนีความคับข้องใจต่าง ๆ เขาได้สรุปว่า แรงกระตุ้นภายในหรือการที่ต้องการจะสร้างความพอใจทดแทนสิ่งที่ตนไม่มี หรือถูกขัดขวาง ล้วนแต่เป็นสาเหตุของการกระทำผิดทั้งสิ้น

Psychoses เป็นโรคจิตที่มีอันตรายร้ายแรงต่อบุคลิกภาพผู้ป่วยจะมีลักษณะอาการแตกต่างกัน การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของผู้ป่วยจะขึ้นอยู่กับความสัมพันธ์ ระหว่างตัวคนไข้ และสิ่งแวดล้อม โรคจิตชนิดร้ายแรง หรือที่เรียกว่า “บ้า” ผู้ป่วยจะแยกตัวเองไปจากชีวิตจริงโดยสิ้นเชิง ความคิดสับสนและเปลี่ยนแปลง มีความเพ้อฝันกระวนกระวายใจ หวาดกลัว หงุดหงิด โกรธง่าย ไม่สนใจต่อความต้องการของร่างกาย

Psychoses แยกเป็น 2 ประเภท คือ Functional Psychoses และ organic psychoses

Functional psychoses เป็นโรคจิตชนิดที่ไม่มีสาเหตุมาจากสรีระวิทยาเข้ามาเกี่ยวข้อง แต่เป็นผลจากแรงจูงใจ แรงผลักดันภายใน

organic psychoses เป็นโรคจิตที่เกี่ยวข้องกับระบบประสาท

โรคจิตมีหลายประเภท ได้แก่

1. Paranoid เป็นโรคจิตชนิดร้ายแรง ซึ่งจะไม่ปรากฏอาการจนกระทั่งรุนแรงเกินกว่าจะแก้ไข ผู้ป่วยประเภทนี้จะมีประสาทหลอน มีความเข้าใจในเหตุผลแต่เป็นไปในทางผิด โดยมีความเชื่อว่าการกระทำของตนนั้นถูกต้อง ในขณะที่อาการยังไม่รุนแรง ผู้ป่วยจะประกอบอาชีพการงานประทุษร้ายต่อทรัพย์ แต่ถ้าถึงขั้นรุนแรง อาจทำร้ายหรือฆ่าบุคคลซึ่งเขาคิดว่าเป็นศัตรู

2. Manic Depressive Psychoses ผู้ป่วยจะเป็นผู้ที่มีอารมณ์และบุคลิกภาพแปรปรวนเปลี่ยนแปลงง่าย บางขณะหัวเราะและร้องไห้ ผู้ป่วยจะไม่สนใจหรือผูกพันกับภาวะการณ์ใด ๆ

3. Schizophrenia ผู้ป่วยด้วยโรคจิตชนิดนี้มีอาการแสดงออกแตกต่างไปจากข้อเท็จจริง โดยสร้างจินตนาการไปตามความรู้สึกและอารมณ์ โดยผู้ป่วยบางคนมีลักษณะเฉื่อยชาทางอารมณ์ เก็บตัวคนไข้มีแนวโน้มที่จะประกอบอาชีพการงานในคดีอุกฉกรรจ์ หรือบางคนอาจมีลักษณะการแสดงออกของอารมณ์ที่รุนแรงไม่ยอมรับสภาพความเป็นจริงทั้งของตนเองและสังคม ซึ่งอาจเป็นผลนำไปสู่การเป็นอาชญากรได้ นอกจากนี้ผู้ป่วยไม่สามารถตัดสินใจได้ด้วยตนเอง ผู้ป่วยจะขาดสำนึกมีอารมณ์ที่ต้องการฆ่าตัวตาย

4. Paresis ผู้ป่วยจะมีลักษณะ เลื่อนลอย จิตใจอ่อนไหว ชุนมัว หลงลืม อาจเกิดภาพหลอนในระยะเริ่มแรกผู้ป่วยอาจก่ออาชญากรรมได้ เนื่องจากขาดความอดกลั้น ไม่มีการยับยั้งชั่งใจ

5. Psychoneuroses ได้แก่ บุคคลที่มีความผิดปกติทางประสาทโดยไม่มีสาเหตุทางร่างกาย ซึ่งโรคประสาทมีอยู่หลายประเภท ได้แก่

Anxiety neuroses ซึ่งมีอาการวิตกกังวล หวาดกลัว

Phobia neuroses เป็นพวกที่มีความกลัวบางสิ่งบางอย่าง

Somatic complaints เป็นพวกที่มีความรู้สึกไม่พอใจในสิ่งที่ตนมีหรือเป็น

Hypersensitivity มีอาการหงุดหงิด โมโห มีปฏิกิริยารุนแรงเมื่อมีสิ่งกระทบอารมณ์

อาการผิดปกติเหล่านี้เป็นผลมาจากความว้าวุ่นทางจิตเพศ ความกดดันทางเพศเพราะเกิดการผิดปกติจากต่อมในร่างกาย ทำให้เกิดการขัดแย้งในอารมณ์ ถูกเก็บกด ทำให้ต้องหาทางออก ซึ่งเป็นผลให้กระทำผิดหรือต้องการประกอบอาชีพอาชญากรรม

Psychopathic ได้แก่ ผู้ซึ่งมีจิตใจที่ผิดไปจากธรรมดาโดยเป็นไปในทางเลวร้าย ซึ่งมีสาเหตุจากความผิดปกติพร้อมทั้งสภาพความกดดันจากสิ่งแวดล้อม ไม่สามารถปรับตัวได้ มีความรู้สึกเป็นศัตรู นักวิชาการที่ศึกษาเกี่ยวกับสภาพจิตชนิดนี้เน้นหนักทางจิตวิทยาสังคมโดยเห็นว่ามีสาเหตุจากสภาพแวดล้อม ความล้มเหลวในครอบครัว เช่นบ้านแตก การหย่าร้าง ซึ่งจากลักษณะของบุคคลเหล่านั้นมีอันตรายต่อสังคมในอันที่จะประกอบอาชีพอาชญากรรมที่เกี่ยวกับความผิดทางเพศและฆาตกรรมได้

จิตวิเคราะห์ศาสตร์

จากทฤษฎีจิตวิเคราะห์ของ Sigmund Freud ที่ได้กล่าวถึงอิทธิพลแรงจูงใจที่เป็นสาเหตุให้มนุษย์กระทำสิ่งต่าง ๆ ซึ่งนำมาศึกษาพฤติกรรมทางอาชญากรรม โดยกล่าวว่า การประกอบอาชีพอาชญากรรมเป็นการแสดงออก ซึ่งเป็นผลจากการขาดการควบคุมจิตใจ ตามทฤษฎีนี้กล่าวถึงว่าบุคลิกภาพของมนุษย์ที่ก่อรูปขึ้นมาในลักษณะแตกต่างกันนั้นเป็นผลจากส่วนต่าง ๆ ที่ Freud เรียกว่า id, ego และ super ego จากบุคลิกภาพของมนุษย์ที่เป็นผลจากทั้งสามสิ่งนี้ อาจมีการขัดแย้งระหว่างกันและเกิดพฤติกรรมเบี่ยงเบน หรือประกอบอาชีพอาชญากรรมได้

id เป็นแรงผลักดันทางชีววิทยา ที่บุคคลมีติดตัวมาตั้งแต่เกิดเป็นจุดเริ่มต้นของจิตได้สำนึกที่มีต่อสภาพต่าง ๆ รอบตัว เป็นส่วนที่ยังมิได้ขัดเกลาอบรม ถือเป็นองค์ประกอบสำคัญที่จะชี้ถึงความแตกต่างระหว่างตนเองและสภาพแวดล้อม

ego ตนเอง เป็นผลจากการเรียนรู้ การปฏิบัติตนเพื่อสนองต่อความต้องการ โดยพิจารณาว่าตนเองจะยอมรับต่อระเบียบปฏิบัติของสังคมหรือไม่ เพียงใด

superego มโนธรรมซึ่งเป็นเครื่องยึดเหนี่ยวให้บุคคลได้ปฏิบัติตามกฎเกณฑ์เงื่อนไขของสังคม ซึ่งบุคคลได้รับการอบรมเรียนรู้

ส่วนประกอบทั้งสามประการนี้จะมีส่วนสัมพันธ์กันอย่างดีในการที่มนุษย์อยู่ในสังคมได้ การขัดแย้งที่เกิดขึ้น ทั้งนี้เพราะ ego ไม่สามารถพัฒนาให้บรรลุถึง superego ในตัวของตัวเองได้

ความต้องการทางชีวภาพเข้ามามีอิทธิพลเหนือกว่า หรือกล่าวอีกนัยหนึ่ง id เข้ามามีบทบาทนั่นเอง ทำให้เกิดพฤติกรรมผืนสังคมได้ การที่บุคคลเกิดความหิวเดินเข้าไปสั่งอาหารทั้ง ๆ ที่ไม่มีเงิน โดยความสำนึกของเขาเกิดความรู้สึกต่อสู้กันภายในจิตใจว่าจะทำอะไรดี โดยคิดว่าจะต่อรองกับเจ้าของร้านว่าจะทำงานชดใช้ให้ หรือคิดว่าเมื่อรับประทานเสร็จแล้วจะหนีไป จากความรู้สึกเหล่านี้ถ้าเขาเลือกปฏิบัติในลักษณะที่มารับประทานเสร็จแล้วหนีไปนั้น แสดงถึงว่า id เข้ามามีอิทธิพลเหนือ หรือการที่เราเข้าไปเดินในร้านสรรพสินค้า เห็นสินค้าชนิดหนึ่งเกิดความรู้สึกอยากได้ ต้องการเป็นเจ้าของ แต่ไม่มีเงิน ความรู้สึกด้านหนึ่งอยากขโมยเป็นเจ้าของ แต่ความรู้สึกอีกด้านหนึ่งบอกว่าเป็นสิ่งไม่ถูกต้อง ผิดกฎหมายถ้ากระทำเช่นนั้น เมื่อเราเลือกที่จะไม่กระทำนั้นหมายถึง super ego เข้ามามีอิทธิพลเหนือตัวเรานั่นเอง เช่นเดียวกันลักษณะพฤติกรรมอาชญากรรมที่เกิดขึ้นนั้นก็เป็ผลจากความรู้สึกฝ่ายต่ำ และอำนาจฝ่ายสูงเกิดการขัดแย้งกันเมื่อบุคคลเลือกที่จะประกอบอาชญากรรม id จึงเข้ามามีอิทธิพลนั่นเอง

Irving Kaufman ค.ศ. 1955 ได้ศึกษายูวอาชญากรที่ถูกส่งมายังศาลคดีเด็กและเยาวชนในเมืองบอสตัน และได้รับการแนะแนวจาก Judge Baker Guidance Center โดยใช้วิธีการศึกษาตามแนวทฤษฎีจิตวิเคราะห์ ได้พบว่าการขาดรูปแบบผู้ปกครองความขัดแย้งที่เกิดจากการพัฒนาทางจิตใจหรือความขัดแย้งของ ego และ superego ซึ่งเป็นส่วนสำคัญของโครงสร้างทางบุคลิกภาพเหล่านี้ จะเป็นส่วนสำคัญที่นำไปสู่ลักษณะการกระทำผิดของเด็ก

อาชญากรรมและบุคลิกภาพ

บุคลิกภาพ หมายถึง ลักษณะที่ถือเป็นเอกลักษณ์ของบุคคลที่จะปฏิบัติอย่างไรในสภาพแวดล้อมที่เขาเผชิญอยู่ อาชญากรรมและบุคลิกภาพมีความสัมพันธ์กันโดยที่อาชญากรรมเป็นผลจากพฤติกรรมของมนุษย์ พฤติกรรมของมนุษย์จะแตกต่างกันตามสถานภาพ บทบาทที่เขาเกี่ยวข้องเป็นการแก้ปัญหาเพื่อความอยู่รอด ซึ่งบางครั้งการแก้ปัญหามนุษย์เป็นไปในทางเบี่ยงเบน ตามความนึกคิดของเขา จึงเป็นเส้นทางแห่งการประกอบอาชญากรรมได้ในที่สุด

ปัจจัยทางสังคมวิทยา

นักสังคมวิทยาศึกษาปัญหาอาชญากรรมโดยถือว่าเป็นปรากฏการณ์ทางสังคม ซึ่งพิจารณาปัญหาอาชญากรรมที่มีส่วนสัมพันธ์อยู่ในโครงสร้างและสถาบันทางสังคม นักสังคมวิทยาพยายามศึกษาพฤติกรรมเหล่านั้นในฐานะเป็นสิ่งที่เกิดขึ้นจากการเรียนรู้ และสิ่งที่ได้เรียนรู้นั้นก็เกิดจากกลุ่มเล็ก ๆ ที่มีความใกล้ชิดกัน การเรียนรู้ในพฤติกรรมอาชญากรรมหรือพฤติกรรมเบี่ยงเบนจะเหมือนกับการเรียนรู้ในพฤติกรรมที่สังคมยอมรับหรือถูกต้องตามกฎหมายเป็นการเรียนรู้โดยฝ่ายกลุ่มปฐมภูมิต่าง ๆ เช่น ครอบครัวซึ่งเป็นที่ที่ให้การอบรมขัดเกลาบุคคล

ให้เกิดทัศนคติ ค่านิยม ทางสังคมในเรื่องต่าง ๆ ที่สมาชิกในสังคมยอมรับ ถ้าบุคคลได้เรียนรู้ พฤติกรรมที่ผิดกฎหมายบุคคลนั้นก็ยอมรับในสิ่งที่ตนได้เรียนรู้มา และในที่สุดกลายเป็น อาชญากรได้

นักสังคมวิทยาเริ่มแรกที่ศึกษาอาชญากรรม ได้มาจากสถิติ โดยเปรียบเทียบกับ การจับกุมทั้งหมด หรืออัตราของเหยื่อที่แตกต่างกันในแต่ละท้องถิ่น นักสังคมวิทยา มีความเห็น ว่า กลุ่มต่าง ๆ มีความแตกต่างกันในรูปแบบพฤติกรรม โดยเป็นผลจากวัฒนธรรม ซึ่งบุคคลนั้น ๆ ได้มี ได้ใช้ในสังคม อาจกล่าวได้ว่า นักสังคมวิทยาอธิบายถึงพฤติกรรมอาชญากรรมในกลุ่มหนึ่ง และ เห็นว่าจะใช้อธิบายพฤติกรรมอาชญากรรมในกลุ่มอื่นไม่ได้

อาชญากรรมในทัศนะนักสังคมวิทยา

Emile Durkheim ค.ศ. 1858 - 1917 โดยปกติ Durkheim จะเป็นกลุ่ม sociological positivist เขาเป็นนักวิเคราะห์สังคมคนแรกที่แนะนำว่า อาชญากรรมเป็นเพียงภาวะสำคัญของ สังคม เป็นส่วนเกี่ยวข้องกับชีวิตสังคม เขาเห็นว่าถ้าอาชญากรรมไม่ปรากฏในสังคม และแล้วความ สว่างสรรค์จะไม่เกิดขึ้น ไม่มีการเปลี่ยนแปลงหรือความก้าวหน้าใด ๆ Durkheim แนะนำสังคมได้มีการ ลงโทษต่ออาชญากร โดยมีบันทัดฐานทางสังคมที่สนับสนุน

เขากล่าวว่ากฎเกณฑ์ระเบียบของสังคมมีความสำคัญเป็นอย่างยิ่งต่ออาชญากรรม โดยที่บุคคลได้ประกอบอาชญากรรมเป็นเพราะตกอยู่ในภาวะแวดล้อมทางสังคมที่เขาเผชิญอยู่ ซึ่งเป็นผลสะท้อนให้เห็นสภาพสังคมในขณะนั้นได้ เป็นสังคมที่ขาดระเบียบหรือการขัดแย้ง วัฒนธรรม Durkheim เน้นถึงความสำคัญของระเบียบกฎเกณฑ์ของสังคมเป็นพื้นฐานสำคัญที่ ทำให้เกิดอาชญากรรม

วิธีการศึกษาเรื่องราวต่าง ๆ ทางสังคม Durkheim มีความเห็นว่าทุกสิ่งทุกอย่างใน สังคม ถือเป็นข้อเท็จจริงทางสังคม (social fact) ซึ่งนำมาศึกษาได้ เช่น อาชญากรรม การควบคุม สังคม ระเบียบประเพณี เป็นความผูกพันกัน เป็นข้อเท็จจริงที่มีอยู่ในสังคมการควบคุมบังเกิดขึ้น เพื่อให้สังคมมีระเบียบ เมื่อใดก็ตามพฤติกรรมผิดสังคมปรากฏขึ้น หรือที่เรียกว่า อาชญากรรม สังคมจะใช้วิธีการควบคุมสังคมปฏิบัติต่อผู้ฝ่าฝืนนั้น ๆ หรือมีการลงโทษนั่นเอง ซึ่งถือเป็นเครื่อง แสดงถึงว่าได้มีการปฏิบัติต่ออาชญากรรมที่เกิดขึ้น

Durkheim ใช้คำว่า Anomie “สภาพการไร้บันทัดฐาน” เป็นการแสดงถึงการไม่ยอมรับ ค่านิยม ระเบียบกฎเกณฑ์ของสังคมซึ่งอาจจะเกิดขึ้นกับบุคคลใด ๆ เมื่อเกิดปรากฏการณ์เช่นนี้ สังคมจะพบกับปัญหา ความสับสนวุ่นวาย ขาดระเบียบ ฉะนั้น สังคมจึงจำเป็นต้องมีกฎหมาย บันทัดฐาน ไว้คอยควบคุมอย่างจริงจัง เพื่อบรรลุถึงเป้าหมายแห่งการอยู่ร่วมกันในสังคม

Robert K. Merton

Merton ได้ให้ทัศนะว่า อาชญากรรมเป็นพฤติกรรมที่ผิดปกติจากที่คนทั่วไปในสังคมได้ประพฤติ โดยทั่วไปแล้วอาชญากรรมเป็นพฤติกรรมซึ่งมีผลกระทบและเป็นปัญหาของสังคม โดยเป็นปัญหาซึ่งเกิดขึ้นจากการอบรมเรียนรู้ของบุคคล อาชญากรรมจึงเป็นพฤติกรรมซึ่งเกิดจากความต้องการพื้นฐาน หรือเกิดจากเงื่อนไขบางประการบังคับให้บุคคลเป็นเช่นนั้น สิ่งเหล่านี้อาจทำให้เกิดแนวโน้มให้กระทำผิด โดยที่โครงสร้างของสังคมและวัฒนธรรมจะต้องมีความสัมพันธ์สอดคล้องกัน เพื่อให้บุคคลโดยทั่วไปได้บรรลุถึงจุดมุ่งหมายความต้องการนั้น ๆ จำเป็นอย่างยิ่งที่สังคมจะต้องสร้างระเบียบกฎเกณฑ์เพื่อการปฏิบัติอย่างมีสมดุลย์ เพราะมิฉะนั้นแล้วบุคคลจะมีพฤติกรรมที่ผิดต่อระเบียบกฎเกณฑ์นั้น ๆ ได้ เมื่อไม่สามารถบรรลุถึงจุดมุ่งหมาย

ความขัดแย้งทางวัฒนธรรม

แนวความคิดทางสังคมวิทยาที่มุ่งสนใจศึกษาเกี่ยวกับ “ระบบสังคม” (social system) องค์การของสังคมประกอบด้วยส่วนต่าง ๆ ซึ่งสัมพันธ์กันในลักษณะมีสมดุลย์ต่อต้านการเปลี่ยนแปลงและคงไว้ซึ่งสิ่งที่มีอยู่แล้ว ในลักษณะนามธรรม รูปแบบของ “ระบบสังคม” มีความซับซ้อนสัมพันธ์กัน ซึ่งโครงสร้างเหล่านี้ นักสังคมวิทยาได้ให้ความสนใจไปยังการบังคับสมาชิกในสังคมให้เกิดระเบียบ โดยจัดให้มีรูปแบบการกระทำที่สมาชิกพึงกระทำขึ้นในสถาบันนั้น ๆ องค์การสำคัญของระบบสังคมถือเป็นศูนย์กลางในการทำงานอยู่ร่วมกัน พฤติกรรมที่บุคคลพึงกระทำจะขึ้นอยู่กับค่านิยมของกลุ่มที่วางไว้ และรวมทั้งการวางรากฐานของบันทัดฐานพฤติกรรมที่ไม่เหมือนหรือใกล้เคียงกับที่สังคมได้กำหนดไว้จะเป็นพฤติกรรมที่นอกเหนือการควบคุม หรือที่เรียกว่า พฤติกรรมเบี่ยงเบน

จากสภาพการเบี่ยงเบน หรือพฤติกรรมอาชญากรรมเหล่านี้มีที่มาได้จากการขัดแย้งทางวัฒนธรรม การขัดแย้งทางวัฒนธรรมเป็นสภาพที่เกิดขึ้นเมื่อสมาชิกเผชิญกับวัฒนธรรมใหม่ในรูปแบบต่าง ๆ ซึ่งสมาชิกของสังคมปรับตัวไม่ได้เมื่อเผชิญกับวัฒนธรรมเดิม หรือมีทัศนคติไม่ยอมเปลี่ยนแปลง

Thorsten Sellin ได้ให้ทัศนะว่า อาชญากรรมเป็นผลเกิดจากความขัดแย้งทางวัฒนธรรมของสมาชิกของสังคม ซึ่งเป็นผลจากการแสดงออกซึ่งทัศนคติและพฤติกรรมต่อระเบียบกฎเกณฑ์หรือบันทัดฐานต่างกัน โดยที่บันทัดฐานเป็นสิ่งที่เป็นการยอมรับจากสมาชิกของสังคม ความขัดแย้งอาจเกิดขึ้นได้จากการที่สมาชิกเผชิญกับบันทัดฐานค่านิยมใหม่ที่แตกต่างจากเดิม เช่น การอพยพย้ายเข้าไปอยู่ในถิ่นใหม่ หรือเป็นผลมาจากความเจริญแบบใหม่ได้แผ่ขยายเข้ามาสู่สังคม เมื่อมีการขัดแย้งเกิดขึ้น ปัญหาจะนำไปสู่การเกิดอาชญากรรมในที่สุด

ความสัมพันธ์ของความแตกต่าง (Differential Association)

Edwin H. Sutherland ได้ให้ทัศนะสาเหตุของอาชญากรรมโดยสร้างแนวความคิดที่เรียกว่า “ความสัมพันธ์ของความแตกต่าง” ซึ่งเห็นว่า พฤติกรรมอาชญากรรมหรือการเป็นอาชญากร เป็นสิ่งที่เกิดขึ้นจากการเรียนรู้ โดยติดต่อใกล้ชิดกับบุคคลเหล่านั้น โดยขึ้นกับระยะเวลาและความบ่อยครั้งที่ติดต่อสัมพันธ์กัน ฉะนั้นการที่บุคคลจะมีพฤติกรรมเช่นไรเป็นผลจากสังคมและวัฒนธรรมที่เขามีส่วนร่วม โดยสาระของ Sutherland ได้อธิบายไว้ดังนี้

1. พฤติกรรมอาชญากรเป็นการเรียนรู้ นั่นคือ พฤติกรรมอาชญากรไม่ใช่กรรมพันธุ์ หรือสืบทอด ฉะนั้นบุคคลผู้ซึ่งมิได้ฝึกฝนในอาชญากรรมจะไม่มีพฤติกรรมอาชญากร
2. พฤติกรรมอาชญากรเป็นการเรียนรู้ โดยการมีปฏิสัมพันธ์กับบุคคลอื่น โดยผ่านกระบวนการการสื่อสารมวลชนในรูปแบบต่าง ๆ
3. หลักสำคัญของการเรียนรู้พฤติกรรมอาชญากรเกิดขึ้นจากการมีการติดต่อใกล้ชิด และบุคคลเกิดการเลียนแบบ
4. เมื่อพฤติกรรมอาชญากรเป็นการเรียนรู้ การเรียนรู้จะรวมถึงวิธีการในการประกอบอาชญากรรม ซึ่งอาจมีทั้งสลับซับซ้อนและง่ายรวมทั้งเกี่ยวข้องกับอารมณ์ ความต้องการ เหตุผลและทัศนคติ
5. แรงกระตุ้นจูงใจ อารมณ์ ความต้องการ ที่กล่าวถึงเป็นสิ่งที่เรียนรู้จากข้อกำหนด การปฏิบัติต่อกฎหมาย ซึ่งเป็นไปในทางยินดี พอใจ หรือไม่ชอบพอ โดยที่ในสังคมจะมีสมาชิก บางกลุ่มมีทัศนคติต่อกฎหมาย เป็นสิ่งที่ถูกต้องของสังคม ในขณะที่บางกลุ่มเห็นว่าเป็นการจำกัด บังคับ ซึ่งสมาชิกไม่ต้องการ จึงมีการฝ่าฝืน
6. เด็กกลายเป็นผู้กระทำผิด เนื่องจากได้ความหมายของการฝ่าฝืนกฎหมายเป็นสิ่งที่น่ายินดี ซึ่งถือเป็นหลักสำคัญของความสัมพันธ์ของความแตกต่าง โดยกล่าวถึงทั้งกลุ่มอาชญากร และผู้ต่อต้านเมื่อบุคคลกลายเป็นอาชญากร เขาปฏิบัติเนื่องจากการติดต่อเกี่ยวข้องกับอาชญากรรมต่าง ๆ และเนื่องจากแยกตนจากกลุ่มผู้ต่อต้านอาชญากรรม
7. ความสัมพันธ์ของความแตกต่าง หมายถึงความแตกต่างในช่วงความถี่ ระยะเวลา โอกาส และความตั้งใจ
8. กระบวนการการเรียนรู้พฤติกรรมอาชญากรโดยการสมาคมกับรูปแบบอาชญากรรมหรือกลุ่มต่อต้าน เป็นการเชื่อมโยงถึงกลไกต่าง ๆ ซึ่งเป็นการเกี่ยวข้องกับการเรียนรู้อื่น ๆ
9. ในขณะที่พฤติกรรมอาชญากรรมเป็นการแสดงออกถึงความต้องการและค่านิยม แต่ไม่สามารถอธิบายหรือตัดสินจากความต้องการและค่านิยม ในเมื่อพฤติกรรมที่ไม่ใช่อาชญากรรมก็แสดงออกในความต้องการและค่านิยมนั้นเหมือนกัน ขโมยที่ลักขโมยเพื่อเอาเงิน แต่เช่นกัน

คนซื้อสัตย์ก็ต้องการเงินเหมือนกัน ในลักษณะนี้นักวิชาการพยายามอธิบายพฤติกรรมอาชญากร โดยอ้างถึง ความจำเป็น ต้องการและค่านิยม เช่นความสุข เพื่อสถานภาพทางสังคม แรงจูงใจในความอยากได้ ความสับสน

แนวความคิดของ Sutherland ในความสัมพันธ์ของความแตกต่างเป็นส่วนที่มีประโยชน์ เพื่อการค้นคว้าและศึกษาอาชญากรรมในประเด็นหนึ่ง ซึ่งต้องพิจารณาในประเด็นปัจจัยอื่น ๆ ประกอบด้วย

อิทธิพลของครอบครัว

ครอบครัวเป็นสถาบันที่มีความสำคัญอย่างยิ่งต่อบุคคลทั้งหลาย เพราะนับตั้งแต่เกิดจนกระทั่งเติบโต ครอบครัวจะเป็นหน่วยสังคมหน่วยแรกที่มีอิทธิพลต่อการเรียนรู้และการพัฒนาบุคลิกภาพ โดยเป็นส่วนสำคัญที่จะอบรมบ่มนิสัยของเด็กตั้งแต่เยาว์วัยให้รู้จักความรับผิดชอบชีวิต

เด็กและเยาวชนจะแสดงพฤติกรรมออกมาตามสถานภาพของครอบครัว บิดามารดาที่แยกกันอยู่ บิดามารดาที่เป็นโรคประสาท บิดามารดาที่มีลักษณะก้าวร้าว หรือบิดามารดาที่เป็นคนมีศีลธรรมจรรยา เป็นต้น ซึ่งจะถ่ายทอดทัศนคติกล่อมเกลาจิตใจให้กับเด็กและเยาวชน โดยจะเป็นวิถีชีวิตที่สามารถกำหนดพฤติกรรมของเด็กและเยาวชน อันจะมีผลต่อการประกอบอาชญากรรมด้วย

จากการศึกษาสภาพครอบครัวมีส่วนสัมพันธ์กับเยาวชนผู้กระทำผิดมีสิ่งที่น่าสังเกตในสภาพครอบครัว ดังนี้

1. เด็ก ๆ อาจเลียนแบบ ผสมกลมกลืนกับสภาพภายในบ้าน โดยสังเกตบิดามารดา อาจได้รับทัศนคติเกี่ยวกับอาชญากรรม เด็กนั้นจะกลายเป็นผู้กระทำผิดเพราะเขาได้เรียนรู้ในการกระทำผิดภายในบ้านนั่นเอง อย่างไรก็ตาม เด็ก ๆ ในวัยและเพศเดียวกันนับว่ามีความสำคัญยิ่งกว่าบิดามารดาในการแสดงพฤติกรรม แม้ว่าแบบของพฤติกรรมที่แสดงออกนั้นจะเป็นแบบของการกระทำผิดหรือไม่ก็ตาม

2. สภาพที่อยู่อาศัย ทั้งสภาพภูมิศาสตร์และสภาพทางสังคมในชุมชนซึ่งบิดามารดาอาศัยอยู่ จะเป็นผลส่งถึงพฤติกรรมของเด็กเหล่านั้นที่จะเรียนรู้ ถ้าบ้านอยู่ในถิ่นที่มีเยาวชนผู้กระทำผิดสูง เด็กจะเผชิญกับแบบของความผิดต่าง ๆ มากมายจนเกิดความเคยชิน เช่นเดียวกับการเป็นสมาชิกของกลุ่มชนชั้นทางสังคมและเศรษฐกิจระดับต่ำจะกระทบความรู้สึกรับต่อค่านิยมของสังคมส่วนรวมได้

3. บ้านมีส่วนกำหนด เกียรติ ศักดิ์ศรี ค่านิยม ของบุคคลต่าง ๆ และรวมทั้งบุคลิกภาพของบุคคลที่ได้มีการพัฒนา เด็กอาจเรียนรู้ที่จะไม่ยอมรับชนกลุ่มน้อย ผู้อพยพ ตำรวจ นักสังคมสงเคราะห์ เขาเรียนรู้ที่จะยกย่องบุคคลที่เลี้ยงดูเขา เสื้อผ้า ภาษา อาชีพ และความพอใจเหล่านี้จะเป็นผลต่อการยอมรับหรือปฏิเสธพฤติกรรมซึ่งปรากฏหรืออาจกล่าวได้ว่า เขาเรียนรู้ที่จะสนใจในพฤติกรรมแบบใดไม่ว่าจะเป็นอาชญากรรม หรืออื่นใดก็ตาม จากบุคคลที่เขารู้จักหรือจากบุคคลอื่น ๆ ก็เป็นไปได้

4. เด็กอาจหนีออกจากบ้านซึ่งขาดความอบอุ่น ความสุขและพยายามหลีกเลี่ยงจากสิ่งเหล่านี้ไปหาสิ่งใหม่ กลุ่มใหม่ Nye พบว่าเยาวชนกระทำผิดมีอัตราสูงในบ้านซึ่งบิดามารดาอยู่ร่วมกันแต่เป็นบ้านที่ขาดความอบอุ่น ขาดความสุข มากกว่าเด็กกระทำผิดที่มาจากบ้านที่บิดามารดาแยกกันอยู่ สิ่งสำคัญคือ การหนีจากครอบครัวเป็นส่วนเพิ่มหรือสนับสนุนให้เด็กสมาคมกับผู้กระทำผิดอื่น ๆ ง่ายขึ้น

5. ครอบครัวอาจประสบความสำเร็จในการฝึกฝนเด็กให้เผชิญเหตุการณ์หรือเรียนรู้สิ่งผิดกฎหมาย นั่นคือ แบบแผนการกระทำผิด ไม่เคยปรากฏให้เด็กได้รับรู้หรือทำให้เข้าใจหรือเด็กได้รับการเอาใจใส่ ได้รับการคุ้มครองมากเกินไป อาจเป็นผลให้เด็กตัดสินใจไม่ได้ หรืออาจยอมรับในพฤติกรรมเหล่านี้อย่างคาดไม่ถึงก็เป็นไปได้

ปัจจัยที่พบมากที่สุดในการมีส่วนร่วมสัมพันธ์กับการกระทำผิดเนื่องจากประเด็นข้อ 4 และ 5 ข้อเท็จจริงอาจเนื่องจากมารดาต้องทำงานหนักและบิดาเสียชีวิต เวลาที่มารดาจะให้ความสนใจในบ้านจะน้อยลงเนื่องจากเวลาอันจำกัด บิดามารดาไม่สอดคล้องพฤติกรรมของบุตรจากสภาพเหล่านี้ทำให้เด็กค้นหาหนทางของตนเอง อาจสมาคมกับผู้กระทำผิดได้ง่าย ความตึงเครียด ความสับสนในอารมณ์ภายในบ้านเป็นผลสะท้อนกับเด็ก เช่น ความพอใจ การต่อต้าน ความไม่มั่นคง อันตราย ความกระด้าง ความลึกลับ จะพัฒนากลายเป็นบุคลิกภาพของเด็กเหล่านั้น

ฉะนั้นพื้นฐานเบื้องต้นที่มักปรากฏในเยาวชนผู้กระทำผิด มักแสดงในลักษณะที่ว่า พฤติกรรมอาชญากรรมจะมีอยู่ในครอบครัวของบุคคลเหล่านั้น จากการศึกษาของ Burt ในอังกฤษ สรุปได้ว่า อาชญากรรมที่ปรากฏนั้น พิจารณาจากความบ่อยครั้งจะปรากฏในบ้านซึ่งมีเยาวชนผู้กระทำผิดอาศัยอยู่ Glueck ได้รายงานไว้ว่า 84.8% ของผู้ฝ่าฝืนที่ได้รับการปลดปล่อยจากสถานอบรมใน แมสซาชูเซต มาจากบ้านซึ่งมีอาชญากรอาศัยอยู่ และพบว่า 86.7% ของเยาวชนผู้กระทำผิดรุนแรงและ 80.7% ของเยาวชนหญิงผู้กระทำผิดมาจากครอบครัวต่าง ๆ ซึ่งมีปัญหา (Eleanor T. Glueck, Five Hundred Criminal Careers, New York : Knopf) นอกจากนี้ Barker ได้พบว่าในชิคาโก พื้นที่ต่าง ๆ จะแตกต่างกันไปในการศึกษาความสัมพันธ์ของเด็กผู้กระทำผิดที่เกี่ยวข้องสัมพันธ์กัน จนกระทั่งเกิดเป็นหน่วยงาน หรือเป็นกลุ่มกระทำผิดขึ้น

Glueck ยังได้พบว่า การตีมีสุรา อาชญากรรมความไร้ศีลธรรมในบ้าน พบในเยาวชนกระทำผิดประมาณ 90.4% เมื่อเปรียบเทียบกับกลุ่มครอบครัวเด็กไม่ได้กระทำผิด ซึ่งมีประมาณ 54%

ฉะนั้นบ้านซึ่งเยาวชนผู้กระทำผิดอาศัยอยู่จะมีสภาพการที่แตกต่างเป็นผลต่อรูปแบบพฤติกรรมของเยาวชนผู้กระทำผิดเหล่านั้น แต่ไม่ได้หมายความว่าพฤติกรรมที่เกิดขึ้นจะเป็นการเรียนรู้แบบอย่างชัดเจน แต่จะออกมาในลักษณะที่ว่าเด็กเหล่านั้นได้พบเห็นพฤติกรรมหรือเป็นผลจากการเกี่ยวข้องกับตำรวจ ศาลและทัศนคติที่มีต่อหน่วยงานเหล่านี้เป็นสิ่งสำคัญอย่างยิ่ง

สภาพบ้านแตก (broken home) การปรวนแปรภายในบ้านจากการตาย การหย่าร้าง การทะเลาะวิวาท นักวิชาการเชื่อว่าเป็นเหตุผลอันสำคัญที่มีผลต่อพฤติกรรม เยาวชนผู้กระทำผิดความเชื่อนี้แม้กระทั่งในสังคมที่ไม่รู้หนังสือก็มีปรากฏ เช่นในกลุ่ม Bantu, Ama-Xesa ในอัฟริกาใต้ จากการค้นคว้ารายงานว่า 30-60% ของเยาวชนผู้กระทำผิดมาจากครอบครัวที่แตกแยกสำหรับของไทย จากการศึกษาวิจัยผลของโทษจำคุกที่มีต่อบุตรผู้ต้องขังในกรุงเทพฯ เมื่อ พ.ศ. 2515 โดยอริชัย สุวรรณบุปผา ปรากฏว่าเด็กกระทำผิด ประสบปัญหาภายในครอบครัว ซึ่งได้แก่สภาพบ้านแตก อันเกิดจากการหย่าร้าง แยกกันอยู่ของบิดามารดา

วินัยและการปฏิบัติฝึกฝน

Burt ได้สรุปว่า สิ่งสำคัญที่แตกต่างกันระหว่างเยาวชนผู้กระทำผิดและเด็กทั่วไปที่มาจากครอบครัวที่มีระเบียบวินัยแตกต่างกันลักษณะของระเบียบวินัยของครอบครัวจะแสดงถึงความแตกต่างกัน เช่น สภาพร่างกาย ความรู้ ศีลธรรมจรรยาของบิดามารดา การขาดระเบียบจะมีผลต่อการเป็นบิดามารดาที่ดี ผลของความไม่มีวินัย ความขัดแย้งในการอบรมดูแลบุตร การเข้มงวดมากเกินไป ระเบียบวินัยของครอบครัวมีความสำคัญยิ่งเทียบกับความยากจนในครอบครัว ซึ่งมีส่วนสัมพันธ์ต่อผู้กระทำผิด Glueck ได้ศึกษาพบว่า ความไม่เหมาะสมบางประการของมารดา จะเป็นผลต่อเยาวชนผู้กระทำผิดมีอัตราถึง 64% ความหย่อนในระเบียบวินัยของครอบครัวเป็นผลประมาณ 57% (C. Burt, The Young Delinquent, London : University Press of London)

ความล้มเหลวในการฝึกให้มีระเบียบวินัยของครอบครัวพบบ่อย ๆ เนื่องจากความแตกต่างในวิธีการเลี้ยงดู และการละเลยในครอบครัวมากมาย มีครอบครัวน้อยนักที่จะพยายามฝึกเด็กหรือควบคุมดูแลเด็ก ในขณะที่เด็กเหล่านั้นเติบโตขึ้นทุกวัน เด็กจะมีพฤติกรรมไปในทิศทางของเขา เด็กขาดความเอาใจใส่จากครอบครัวเพราะบิดามารดามีภาระการงาน เป็นผลได้ที่จะนำเขาไปสู่การพบปะติดต่อกับกลุ่มบุคคลนอกบ้าน หรือแม้กระทั่งกลายเป็นผู้กระทำผิด โดยเฉพาะอย่างยิ่งในกลุ่มพื้นที่บริเวณสลัมมากกว่าถิ่นที่อยู่ของคนชั้นกลาง ผลที่สุดเด็กที่ถูกทอดทิ้ง อาจเข้าไปสู่การมีพฤติกรรมอาชญากรรมที่ร้ายแรงได้

ปัญหาในการฝึกฝนอบรมระเบียบวินัยเกิดขึ้นเสมอในครอบครัวที่มีการอพยพย้ายถิ่น บิดามารดาผู้ซึ่งเคยชินกับระบบสังคมชาวไร่นา เมื่ออพยพเข้าสู่เมืองจะเกิดปัญหาต่าง ๆ เช่น ความใหม่แปลก การแข่งขัน การขัดแย้ง ซึ่งเป็นการเริ่มชีวิตใหม่ที่ค่อนข้างยากซึ่งจะส่งผลกระทบต่อบุตร เพราะต้องเรียนรู้แบบการดำเนินชีวิตใหม่ และผลอาจแสดงในรูปที่เด็กมองดู บิดามารดาด้วยความรู้สึกถูก เช่น กรณีที่ศึกษาถึงเด็กชายอายุ 13 ปี เป็นบุตรของชาวรัสเซียที่ อพยพเข้าไปอยู่ในสหรัฐ กลายเป็นเด็กชอบหนีโรงเรียน เกียจคร้าน ติดยาเสพติด และประกอบ อาชญากรรม นักสังคมสงเคราะห์ ได้ชักกามารดาของเด็กผู้นี้ ถึงการดูแลบ้านให้น่าอยู่ เพื่อ เด็กจะเกิดความรักบ้าน ซึ่งหล่อ่นได้ทำอย่างดีเพื่อจะให้ลูกอยู่ติดบ้านและให้ชักชวนเพื่อนมาบ้าน แต่ลูกก็ปฏิเสธโดยให้เหตุผลว่า ละอายที่พ่อแม่พูดภาษาอังกฤษ เช่น ชาวอเมริกันไม่ได้ ทำตัวไม่ เหมือนชาวอเมริกัน ในกรณีนี้เด็กหาทางออกโดยการอยู่นอกบ้านและคบเพื่อนซึ่งนำตนไปในทาง เสื่อมเสีย (S. Dracker and M.B. Hereter, *Children Astray*, Cambridge : Harvard University Press)

ในขณะที่สภาพบ้านของครอบครัวผู้อพยพย้ายถิ่น เด็ก ๆ มักจะต้องช่วยตนเองเผชิญ กับสภาพแวดล้อมโดยตนเอง ชุมชนที่อยู่มักจะมีสภาพแวดล้อมที่ไร้ระเบียบ บิดามารดาต้องทำ มาหาเลี้ยงชีพ ไม่มีเวลาควบคุมดูแลบุตร อาจมีส่วนให้เด็กประพฤติไม่ถูกต้องตามระเบียบของ สังคมได้ง่าย

จากการศึกษาของนักวิชาการที่เห็นความสำคัญของอิทธิพลของครอบครัวต่ออาชญา- กรรม ได้เสนอทฤษฎีแนวความคิดว่าด้วยความสัมพันธ์ระหว่างสมาชิกในครอบครัว

ตามแนวความคิดนี้ เชื่อว่าปัญหาเด็กกระทำผิดเกิดจากความเป็นอยู่และความสัมพันธ์ ระหว่างสมาชิกในครอบครัวไม่ราบรื่น บิดามารดา ผู้ปกครองปล่อยให้เด็กเติบโตขึ้นในสถานการณ์ ที่บีบคั้นทางจิตใจอย่างรุนแรง จนเด็กเกิดปมด้อย หรือเด็กตกอยู่ในสถานการณ์ที่ไม่สามารถ ต่อสู้แข่งขันคนอื่นได้ตามลำพัง ผลที่เกิดขึ้นคือ เด็กจะกลายเป็นเด็กเกเร รู้สึกว่าตนเองถูกทอดทิ้ง หมดหวังไม่มีใครเอาใจใส่ (Lowell Juilliard Carr, *Delinquency Control*, New York, Harper and Brothers, 1941)

Fenichel ได้รายงานว่ ผู้ปกครองที่ไม่มีความแน่นอนในการอบรมเลี้ยงดูบุตร ไม่รักษา สัญญาที่ให้ไว้จะทำให้เด็กเหล่านี้พยายามป้องกันตนเองโดยเด็กจะยึดสิ่งที่ตนต้องการโดยเร็วที่สุด ซึ่งลักษณะนี้จะพัฒนาจนกระทั่งทำให้เด็กไม่สามารถควบคุมอารมณ์ได้ (O. Fenichel, *The Psychoanalytic theory of Neurosis*, New York : W.W. Norton Co., 1945)

Rich ได้ศึกษาพบว่าการยอมรับของผู้ปกครองเป็นสิ่งสำคัญที่สุดในการที่เด็กจะมีความ รู้สึกมั่นคงปลอดภัย เขาได้ย้ำว่า ความสำคัญของครอบครัวเป็นสาเหตุอันดับหนึ่งที่จะนำไปสู่

การกระทำผิดของเด็ก (Gilbert L. Rich, Childhood as a preparation for Delinquency, Journal of Educational Sociology)

สภาพทางเศรษฐกิจ

ทฤษฎีเกี่ยวกับเศรษฐกิจได้อธิบายถึง ความสำคัญของภาวะทางเศรษฐกิจ เช่น ผลสืบเนื่องมาจากความยากจนที่มีต่ออัตราส่วนของอาชญากรรม Burt ได้ศึกษาเด็กกระทำผิด ได้พบว่า 56% ของผู้กระทำผิดในลอนดอนมาจากผู้มีฐานะยากจน

Blue ได้พยายามศึกษาเปรียบเทียบความสัมพันธ์ระหว่างเยาวชนกระทำผิด เชื้อชาติ และฐานะทางเศรษฐกิจ และได้พบว่าความสัมพันธ์ระหว่างเยาวชนผู้กระทำผิดและเชื้อชาติ มีความสำคัญน้อยกว่าความสัมพันธ์ระหว่างเยาวชนกระทำผิดและภาวะเศรษฐกิจ Blue ได้สรุปว่า ฐานะทางเศรษฐกิจมีความสัมพันธ์กับเยาวชนกระทำผิดมากกว่าเชื้อชาติ (T.J. Blue, The relationship of Juvenile Delinquency, Race, and Economic Status, "Journal of Negro Education)

อย่างไรก็ตามในระยะหลังนี้การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะทางเศรษฐกิจกับอาชญากรรมนั้น ผลที่ปรากฏนั้นไม่เป็นแบบเดียวกัน และในบางครั้งก็ขัดกัน จึงยังสรุปไม่ได้ว่าความยากจนเป็นปัจจัยสำคัญ จะต้องมียปัจจัยอื่นมาประกอบอีกจึงจะมีอิทธิพลมากพอที่จะก่อให้เกิดการประกอบอาชญากรรมได้ (Barnes, H. Elner and N.K. Teeters, New Herison in Criminology, Englewood Cliffs, N.J. Prentice Hall 1959)

สภาพการศึกษา

การศึกษามีส่วนช่วยพัฒนาบุคคลให้เป็นคนดี สามารถปรับตัวให้เข้ากับผู้อื่นในสังคมได้อีกทั้งยังช่วยให้บุคคลพบหนทางในการดำเนินชีวิต มีอาชีพที่สุจริต

โดยทั่วไปแล้วผู้กระทำผิดจะเป็นผู้มีการศึกษาต่ำ โดยเฉพาะในประเทศที่กำลังพัฒนา ประชากรมีการศึกษาน้อยและเป็นผลจากภาวะทางเศรษฐกิจที่ทำให้ไม่ได้รับการศึกษาเพียงพอ เหล่านี้เป็นส่วนที่ทำให้เกิดปัญหาอาชญากรรมได้ทั้งสิ้น

ฉะนั้นนับเป็นความจำเป็นและสำคัญอย่างยิ่งที่โรงเรียนจะต้องแสดงบทบาทเพื่อป้องกันเยาวชนมิให้ประกอบอาชญากรรมโดยทำหน้าที่โน้มน้าวจิตใจเด็ก ๆ เหล่านี้ ชี้แนะให้เขาเข้าใจถึงความถูกต้อง พร้อมทั้งครูจะต้องเป็นตัวอย่างที่ดี ให้ความสนใจและใกล้ชิดกับเด็ก และพร้อมที่จะให้คำแนะนำหรือเป็นที่ปรึกษาเมื่อเด็กมีปัญหา จากประเด็นเหล่านี้เมื่อโรงเรียนและครูได้ปฏิบัติจะเป็นผลทำให้เด็กพบหนทางที่ดี การกระทำผิดจะเกิดน้อยที่สุด

สิ่งที่น่าสังเกต เด็กที่มีพฤติกรรมผิดปกติซึ่งจะมีหนทางไปสู่การกระทำผิด พิจารณา
ได้ดังนี้

1. การแต่งกายผิดระเบียบของโรงเรียนบ่อย
2. ขาดเรียนบ่อยโดยไม่ลา หรือแจ้งสาเหตุให้ทางโรงเรียนทราบ
3. ทำตัวไม่เหมาะสม ไม่เรียบร้อย เช่น พูดคำหยาบ
4. ไม่สนใจการเรียน เช่น ไม่รับผิดชอบงาน ไม่ส่งงานตามกำหนด
5. เคยทุจริตในการสอบ ไม่ซื่อสัตย์ ไว้วางใจไม่ได้
6. ชอบก่อเรื่องทะเลาะวิวาท ชักชวนเพื่อนก่อความไม่สงบกับบุคคลภายนอกหรือเพื่อนนักเรียนด้วยกัน
7. แสดงพฤติกรรมอื่น ๆ ที่ไม่สมควรทำ

อิทธิพลสื่อมวลชน

สื่อมวลชนที่ดีควรทำหน้าที่เพื่อมวลชน การเสนอข่าวสารควรทำในลักษณะให้ความรู้ ความกระจ่าง มิใช่เป็นการยั่วยุ หรือบิดเบือนข้อเท็จจริง เมื่อพิจารณาจากสภาพความเป็นไปของสื่อมวลชน หลายรูปแบบของเราแล้ว เช่น หนังสือพิมพ์รายวัน จะพบว่าอาชญากรรมพร้อมทั้งภาพประกอบการฆาตกรรมอย่างชัดเจน ซึ่งเป็นการกระตุ้นอารมณ์ผู้อ่านผู้เห็นซึ่งมีหลายระดับ ทั้งวัย และการศึกษา โดยจะเป็นเหตุให้เกิดความคล้อยตามได้เมื่อพบเห็น อ่านบ่อยครั้งหรือเกิดการเรียนแบบสิ่งเหล่านั้น หรือโทรทัศน์ ซึ่งให้ความรู้ความบันเทิง แก่ผู้ดู แต่ก็อาจเป็นผลร้ายแก่ผู้ดูเหล่านั้น ได้เช่นกันโดยเกิดการเลียนแบบ ชื่นชม สร้างนิสัยในสิ่งที่เห็นแม้กระทั่งในสิ่งที่ผิดศีลธรรมอันดีงามของสังคม

บทบาทของสื่อมวลชนที่ดีและมีส่วนช่วยลดปัญหาอาชญากรรมได้ มีดังนี้

1. ทำหน้าที่เป็นผู้ให้ข่าวสารอันมีสาระและเป็นความสำคัญของมวลชน
2. เป็นผู้ให้ความคิด ความรู้ และความบันเทิงที่มีคุณค่า
3. ทำหน้าที่คอยเหนี่ยวรั้ง หรือทักท้วง ผู้มีอำนาจโดยประโยชน์ของสังคม
4. สร้างความสำนึกของความเป็นประเทศชาติ
5. เป็นผู้นำมวลชนให้เข้าใจบทบาททางการเมือง

จากที่กล่าวแล้วว่า การอธิบายถึงสาเหตุแห่งการประกอบอาชญากรรม จะอาศัยเพียงปัจจัยใดปัจจัยหนึ่งเพื่อสรุปหาผลนั้นเป็นไปไม่ได้ การศึกษาถึงทฤษฎีหรือแนวความคิดของนักวิชาการต่าง ๆ ก็เช่นกัน เป็นแต่เพียงเพื่อเป็นแนวทางหลาย ๆ ด้านเข้ามาเพื่อเป็นเครื่องช่วยเสริมให้การศึกษาหรือการวิเคราะห์ปัญหานั้นสมบูรณ์ที่สุดเท่าที่จะทำได้ เพื่อหาคำตอบของสิ่ง

นั้น ๆ ในเวลาที่ทำการศึกษา ซึ่งต่อมาเมื่อวิทยาการก้าวหน้าเพิ่มมากขึ้น สิ่งที่เคยสรุปหรือให้เหตุผลไว้ก็อาจเปลี่ยนแปลงไปได้อีก ฉะนั้นในการสรุปว่าทฤษฎีนั้น ๆ มีข้อบกพร่องไม่เหมาะสม เราไม่อาจจะกล่าวได้ว่า เพราะว่าในบางที่และบางเวลา ก็อาจเป็นความเหมาะสมย่อมเป็นไปได้

มนุษย์แต่ละบุคคลมีความแตกต่างกันทั้งทางสรีรวิทยาและบุคลิกภาพซึ่งเป็นผลจากการอบรมขัดเกลา ฉะนั้นความแตกต่างของมนุษย์ที่มีอยู่เหล่านี้ เมื่อจะศึกษาสาเหตุของอาชญากรรมที่เกิดขึ้นก็จะยึดหลักแน่นอนตายตัว จากการศึกษาบุคคลคนหนึ่ง กลุ่มหนึ่ง และไปศึกษาผู้อื่นไม่ได้ หรือแม้กระทั่งในบุคคลคนเดียวกันนั้นความแตกต่างจะเกิดขึ้นอยู่เสมอในตัวบุคคลเมื่อมีวัยเพิ่มขึ้นพร้อมทั้งการเพิ่มประสบการณ์ในตัวเขา จะมีผลต่อการเปลี่ยนทัศนคติในตัวเขาเหล่านั้น ในช่วงเวลาและสถานที่

พอจะสรุปได้ว่า จากที่นักวิชาการได้พยายามศึกษาค้นคว้ามาในแขนงวิชานี้เป็นศตวรรษมาแล้ว และคนรุ่นต่อ ๆ มาได้ใช้เพื่อเป็นแนวทางในการศึกษาวิเคราะห์ถึงเรื่องราวเหล่านี้ และให้ก้าวหน้าขึ้นไป แต่การจะศึกษาอย่างจริงจังนั้น ต้องเน้นที่ตัวบุคคลเป็นรายกรณี เพื่อศึกษาคุณภาพแวดล้อมต่าง ๆ เกี่ยวกับตัวเขาเหล่านั้น

ปัจจัยสำคัญที่ทำให้เกิดการเพิ่มลดของอาชญากรรม การพิจารณาประเด็นนี้เพื่อให้ผู้อ่านหรือประชาชนทั่วไปที่มีใจ เรียกว่าตนเองว่านักวิชาการเกิดความกระจำง เข้าใจปัญหาอาชญากรรมมากขึ้น เพราะบทบาทของประชาชนมีส่วนช่วยลดอาชญากรรมได้ เป็นอย่างยิ่ง

ภาวะปัจจัยที่มีผลต่อการเพิ่มลดของอาชญากรรมโดยทั่ว ๆ ไป

การพิจารณาปัญหานี้อย่างที่กล่าวมาแล้ว เป็นการมองปัญหาอย่างชาวบ้านเพื่อจะได้พบความจริงที่เขาเผชิญอยู่ ดังนี้

1. ปริมาณและคุณภาพของประชากร
2. ปัญหาค่าครองชีพ
3. ปัญหาความยากจน
4. ปัญหาคนว่างงาน
5. ปัญหาความเสื่อมโทรมทางศีลธรรมของประชาชน
6. ปัญหาด้านค่านิยมของสังคม
7. ปัญหาความประพฤติของเยาวชน
8. ปัญหาผู้ติดยาเสพติดให้โทษ
9. ปัญหาการควบคุมแหล่งอบายมุข
10. ปัญหาการปลูกฝังวินัยและการเคารพกฎหมาย

11. การผนีกกำลังของสุจริตชนในการต่อต้านอาชญากรรม

12. ปัญหาการทุจริต หน้าที่ในกระบวนการยุติธรรม *

1. ปริมาณและคุณภาพของประชากร

แม้ประเทศไทยจะได้เริ่มวางแผนครอบครัวให้ประชากรเพิ่มขึ้นในจำนวนที่ไม่มากมายนัก ก็นับว่าเป็นเรื่องที่เหมาะสมอย่างยิ่ง แต่ถ้าคุณภาพของประชากรมิได้รับการพัฒนาควบคู่กันไป ด้วย ผลที่จะพึงได้รับจากนโยบายนี้ก็กล่าวได้ว่ายังไม่สมบูรณ์เพราะเป็นที่ยอมรับกันว่าการเพิ่มขึ้นของอาชญากรรมนั้นมักจะมากขึ้นตามจำนวนของประชากรที่เพิ่มขึ้นด้วย ท้องที่ใด บ้านเมืองใด มีคนมาอาศัยอยู่กันหนาแน่นเพียงใด อาชญากรรมในชุมชนดังกล่าวมักจะมีหรือเพิ่มมากขึ้น ยิ่งกว่าชุมชนที่มีคนน้อย

2. ค่าครองชีพของประชาชน

ดูเหมือนจะเป็นภาวะปัจจัยที่มีความสำคัญในสังคมปัจจุบัน อิทธิพลของค่าครองชีพ มีผลต่อความประพฤติและมโนธรรมของประชาชนเป็นอย่างมาก คนเราเมื่อไม่สามารถหาเลี้ยงชีพ ในทางสุจริตได้ หากจนตรอกเข้าจริง ๆ ก็อาจหันเข้าหาทางประพฤติชั่ว หรือประกอบอาชญากรรม ได้ เพื่อความอยู่รอดของตนเองหรือครอบครัวที่ตนรับผิดชอบความเป็นจริงบอกเราว่าขณะนี้ที่บ้านเมืองตกอยู่ในภาวะเศรษฐกิจตกต่ำ ภาวะการครองชีพสูงอาชญากรรมจะมีสถิติสูงตามไปด้วย

3. ปัญหาความยากจนของประชาชน

กล่าวกันว่าคนไทยที่ยากจน (Poor) นั้นมีจำนวนถึง 11.5 ล้านคน และในจำนวน 11.5 ล้านคนนั้นที่ยากจนมาก (Less Poor) มีจำนวนถึง 9 ล้านคน ถ้าตัวเลขนี้เป็นความจริงหรือใกล้เคียงกับความจริง ก็เป็นเรื่องที่น่าห่วงใยมากเพราะผู้ยากจนเหล่านี้ไม่ว่าจะเป็นหัวหน้าครอบครัว เป็นคนโสดหรือหนุ่มสาว หรือเยาวชนย่อมมีแนวโน้มที่จะก่อปัญหาสังคมและปัญหาอาชญากรรมได้ง่ายยิ่งกว่าผู้ที่มีฐานะดีหรือพอกินพอใช้อย่างแน่นอน

4. ปัญหาคนว่างงาน

ไม่มีตัวเลขที่แน่นอน แต่ผู้รู้หลายท่านเชื่อกันว่า คนว่างงานในบ้านเมืองเรามีเป็นจำนวนมากพอสมควร คืออยู่ระหว่าง 1.5 - 2.5 ล้านคน หากเป็นการว่างงานบางฤดูกาล หรือว่างวานเพราะยังมิได้ทำงานตามที่ตนต้องการ หรือมีความถนัดก็จะพอทำเนา แต่ถ้าหากเป็นการว่างงานโดยไม่มีงานทำเสียแล้ว ย่อมมีความเลวร้ายยิ่งกว่าผู้ยากจนเสียอีก เพราะคนว่างงานนอกจากเป็นปัญหาต่อครอบครัวแล้ว ยังมีแนวโน้มให้ประกอบกรรมชั่วหรืออาชญากรรมได้ง่ายยิ่งขึ้น

5. ปัญหาความเสื่อมโทรมทางศีลธรรมของประชาชน

ตัวศีลธรรมเองนั้นมิได้เสื่อมทราม แต่ผู้ประพฤติปฏิบัติตามศีลธรรมอันดีของสังคมเองต่างหากที่มีแนวโน้มว่าเลวร้ายลงเรื่อย ๆ ทั้งนี้เพราะเหตุหลายประการ เช่น

- มุ่งแต่การพัฒนาด้านวัตถุยิ่งกว่าการพัฒนาด้านจิตใจของประชาชน
- ความกดดันหรือบีบบังคับทางเศรษฐกิจจากภาวะค่าครองชีพ จนต้องละทิ้งศีลธรรมต้องเอาตัวรอดไว้ก่อน จึงพร้อมที่จะทำทุกอย่างเพื่อความอยู่รอด
- การปลูกฝังศีลธรรมให้แก่เยาวชนและประชาชนของชาติยังไม่มีผลต่อจิตสำนึกอย่างเพียงพอจะโดยเหตุใดก็ตาม

6. ปัญหาด้านค่านิยมของสังคม

ในสังคมที่มีการบูชาเงินเป็นพระเจ้า เงินเป็นแก้วสารพัดนึก เงินสามารถบันดาลสุขได้ทุกอย่าง ทศนคติในลักษณะนี้ได้กลายเป็นค่านิยมทางสังคมอันหนึ่ง ที่น่าเป็นห่วงมากในบ้านเมืองของเรา และดูเหมือนจะมีแนวโน้มสูงขึ้นในความรู้สึกของเยาวชนและประชาชนทั่วไปอย่างกว้างขวาง จึงละทิ้งคุณงามความดี มุ่งแต่จะให้ได้มาซึ่งเงินทองเพื่อความเป็นคนเด่นดังในสังคม ผลร้ายที่เกิดขึ้นจากค่านิยมทำนองนี้มีลักษณะตรงกันข้ามกับความยากจน กล่าวคือคนอาจทำผิดคิดชั่วเพราะความยากจนบีบบังคับ แต่คนอีกกลุ่มหนึ่งต้องทำผิดคิดชั่วเพื่อสนองตอบความฟุ้งเฟ้อ ความหรูหราความมีหน้ามีตาในสังคม ผลที่ติดตามมาซึ่งเห็นชัด ๆ เช่น

- ผู้ร้ายผู้ดีเกิดมากขึ้น
- การฉ้อราษฎร์บังหลวงเกิดมากขึ้น
- ความหรูหราฟุ้งเฟ้อมีมากขึ้น
- แหล่งอบายมุขต่าง ๆ เจริญรุ่งเรืองมากขึ้น
- การละเมิดประเพณีอันดีงามและศีลธรรมมีมากขึ้น

7. ปัญหาความประพฤติของเยาวชน

พูดกันง่าย ๆ ถ้าหากคนร้ายที่เป็นผู้ใหญ่ ไม่มีคนร้ายรุ่นเด็กหรือรุ่นหลัง ๆ เข้ามาแทนที่แล้ว ผู้ร้ายก็คงจะไม่มากมายอย่างนี้ เพราะมีการถูกจับเข้าคุกเข้าตะราง ถูกยิงตาย หรือหลบหนีการจับกุมหัวซุกหัวซุนไปเป็นจำนวนมาก ย่อมหมดไปเรื่อยหรือไปเรื่อย ๆ แต่เพราะมีทายาทหรือผู้ขึ้นมาสืบแทนอยู่จำนวนมาก คนร้ายจึงไม่เบาบางลง คำกล่าวเช่นนี้พิจารณาดูแล้วจะเห็นว่ามีความจริงอยู่ไม่น้อย โดยเฉพาะอย่างยิ่งความประพฤติของเยาวชนที่มีความโน้มเอียงไปในทางไม่ดีมากนักน้อยเพียงใด ถือได้ว่าเป็นตัวชี้บอกการเพิ่มลดของอาชญากรรมได้อย่างหนึ่ง ซึ่งก็น่าเป็นห่วง

กันทั่วไปว่าขณะนี้เยาวชนที่มีพฤติกรรมเบี่ยงเบนไปในทางกระทำผิดกฎหมายหรือได้กระทำความผิดกฎหมายประเภทต่าง ๆ ได้เพิ่มจำนวนขึ้นทุก ๆ ปี

8. ปัญหาผู้ติดยาเสพติดให้โทษ

ไม่มีตัวเลขที่แน่นอนว่าผู้ติดยาเสพติดให้โทษในบ้านเมืองของเรามีอยู่เท่าใดแน่นอน แต่จากวารสารของสหภาพประชาชาติและสังคมแห่งชาติ (วารสารเศรษฐกิจและสังคม ปีที่ 14 ฉบับที่ 5 เดือน ก.ย. - ต.ค. 2520) แสดงตัวเลขจากองค์การอนามัยโลกว่ามีจำนวนถึง 600,000 คน และให้รายละเอียดบางประการที่ควรได้รับความสนใจเป็นพิเศษ คือ

- ค่าใช้จ่ายต่อหัวต่อวันคนละ 50 บาท คิดเป็นเงินปีละ 10,800 ล้านบาท นับว่าเป็นจำนวนมากมหาศาล (คิดค่าของเงินขณะนั้น)

- ในจำนวนผู้ติดยา 600,000 คน เป็นผู้ที่มียายุอยู่ในวัย 16 - 24 ปี จำนวนถึง 70% ซึ่งเป็นผู้ที่อยู่ในวัยเรียน วัยฉกรรจ์ วัยทำงาน นับเป็นความสูญเสียทางเศรษฐกิจและทรัพยากรบุคคลอย่างใหญ่หลวง

- นอกจากนี้ยังคำนวณไว้ว่าจะมีผู้ติดยาเพิ่มขึ้นปีละประมาณ 5,500 คนเศษอีกด้วย

- สถานบำบัดผู้ติดยาเท่าที่มีอยู่ทั้งภาครัฐและเอกชนเท่าที่มีอยู่ไม่เพียงพอการขยายตัวของสถานบำบัด ไม่ได้สัดส่วนกับจำนวนผู้ติดยาเสพติดให้โทษเท่าที่มีอยู่และมีแนวโน้มสูงขึ้น

- เป็นที่ยอมรับกันว่า อิทธิพลหรือฤทธิ์ยาเสพติดนั้นร้ายแรงเพียงใด ทั้งร่างกายและจิตใจของผู้ติดยาไม่สามารถทนทานได้ เมื่อถึงเวลาที่ต้องการยาเขาจะต้องทำอย่างใดอย่างหนึ่ง เพื่อให้ได้ยามาบำบัดความต้องการ เมื่อไม่มีเงินทองของตัวเองหรือของญาติพี่น้อง ก็ต้องหันเข้าประจบอาศัยกรรมอย่างไม่มีปัญหา กล่าวได้ว่ายาเสพติดให้โทษนอกจากมีความชั่วร้ายในตัวเองแล้วยังเป็นภาวะปัจจัยในการก่ออาชญากรรมที่มีความสำคัญอีกประการหนึ่งด้วย

9. ปัญหาการควบคุมแหล่งอบายมุข (Vice Control)

ถ้าหากจะพิจารณากันตามหลักวิชาแล้วคำว่า **อบายมุข** ในทางสังคมหรือทางอาชญาวิทยานั้น เขาหมายถึงการพนัน โสเภณี สุรา ยาเสพติดฯ ซึ่งมีความหมายแตกต่างกับคำว่าอบายมุขในทางศาสนา แม้จะมีความหมายร่วมกันอยู่อย่างหนึ่ง คือ ความชั่วร้ายทางด้านศีลธรรมของสังคมก็ตาม ปัญหาที่น่าคิดเกี่ยวเรื่องนี้จะขอหยิบยกมาเสนอเพื่อประกอบการพิจารณาบางประการดังนี้

- ทุกฝ่ายยอมรับว่าแหล่งอบายมุขทั้งหลายเป็นที่มั่วสุมหรือแหล่งก่อหรือยั่วยุให้เกิดอาชญากรรม

- แต่ขณะเดียวกันหลายฝ่ายก็มีความเห็นแตกต่างกันในเรื่องมาตรการควบคุมอบายมุข ว่าควรจะควบคุมอย่างเข้มงวดกวดขันกันเพียงใด บางกลุ่มถึงกับสนับสนุนให้มีการอนุญาตให้ประกอบธุรกิจได้อย่างเสรี ภายใต้การควบคุมของกฎหมายพอสมควรก็พอแล้ว เช่น ใครจะเป็นโสเภณีก็อนุญาตให้จดทะเบียนกำหนดเขตให้อยู่เป็นส่วนสัดส่วนเสียเลย แถมยังเห็นไกลไปถึงว่าเมืองไทยควรจัดตั้งให้มีบ่อนการพนันขนาดใหญ่ที่เรียกว่า คาสสิโน เพื่อดึงดูดเงินตราต่างประเทศและจูงใจนักท่องเที่ยวให้มาเที่ยวเมืองไทยมากยิ่งขึ้น แต่บางฝ่ายก็เห็นต่างไปว่าควรควบคุมอย่างเข้มงวดกวดขันเป็นพิเศษ

- ยิ่งกว่านั้น ยังมีเสียงตำหนิรัฐบาลเองว่า ยังมีการออกสลากกินแบ่งและอนุญาตให้มีโรงงานผลิตสุราประเภทต่าง ๆ เสียอีก เท่ากับเป็นการมอบเมาประชาชนให้ลุ่มหลงในอบายมุข ความขัดแย้งทางความคิดเห็นดังกล่าวนี้ได้เป็นมานานานพอสมควร ซึ่งก็ยังหาข้อยุติที่ถูกต้องเหมาะสมไม่ได้เพราะต่างฝ่ายต่างก็มีเหตุผลสนับสนุนความคิดเห็นของตน ความจริงเรื่องนี้หากพิจารณาให้รอบคอบแล้ว จะเห็นได้ชัดแจ้งว่ารัฐบาลได้ถือนโยบายสายกลางคือไม่ปล่อยโดยเสรี แต่ก็ไม่ได้ห้ามโดยเด็ดขาด

10. ปัญหาการปลูกฝังวินัยและการเคารพกฎหมายแก่ประชาชน

เรามักจะเข้าใจผิดกันมานานพอสมควรว่า การปลูกฝังให้เยาวชนหรือประชาชนมีวินัยนั้นเป็นสัญลักษณ์ของเผด็จการความจริงการปกครองในระบอบประชาธิปไตย ประชาชนควรจะเป็นผู้มีวินัยสามารถควบคุมตนเองได้ รู้ว่าอะไรผิดอะไรถูก อะไรควรหรือไม่ควรจึงจะปกครองตนเองได้ ขอให้พิจารณาดูต่างประเทศที่เรามีความเจริญก้าวหน้าทั้งหลาย เช่น ประเทศเยอรมัน หรือไม่ต้องดูไกล ๆ ในเอเชียเราเอง ดูชาวญี่ปุ่นเป็นตัวอย่าง ประชาชนเขาได้รับการปลูกฝังให้เป็นผู้มีวินัยมาตั้งแต่เยาว์วัย เมื่อถึงวัยที่ไปศึกษาในโรงเรียนก็ได้รับการปลูกฝังเรื่องการมีวินัย การเคารพกฎหมายของบ้านเมืองอย่างจริงจัง สำหรับคนเลวคนชั่วนั้นย่อมเป็นธรรมดาที่จะต้องมิทุกชาติทุกประเทศ อย่างไรก็ดี เป็นที่น่ายินดีอย่างยิ่งเมื่อได้เห็นแผ่นป้ายคำขวัญของ กทม. มีข้อความว่า ร่วมมือกันสร้างวินัย คือร่วมมือกันสร้างชาติ อยู่ทั่วไปในเขต กทม. ซึ่งแสดงว่าในบ้านเมืองเราก็เริ่มต้นตัวในเรื่องนี้กันบ้างแล้ว แม้จะเพิ่งเริ่มต้นก็ยังดีกว่าไปคิดเริ่มต้นเอาเมื่ออีก 5 ปีข้างหน้ามิใช่หรือ

11. ปัญหาการฉีกก้ำกั้วของสุจริตชนต่อต้านอาชญากรรม

หากพิจารณาจำนวนคนร้ายหรืออาชญากรกับจำนวนสุจริตชนในแต่ละท้องที่หรือแต่ละชุมชนแล้ว จะเห็นได้อย่างชัดแจ้งว่ามีจำนวนต่างกันมาก คนร้ายมีเพียงไม่กี่คนแต่เพราะเหตุใดอาชญากรเพียงหยิบมือเดียวจึงก่อกรรมทำเข็ญต่อคนส่วนใหญ่ได้ ถ้าหากได้มีมาตรการหรือวิธี

การใดก็ตามที่สามารถทำให้สุจริตชนซึ่งเป็นคนส่วนใหญ่ได้ผีนึกกำลังกันต่อต้านอาชญากรรมไม่ว่าในรูปแบบใด เพื่อช่วยเสริมกำลังให้แก่ฝ่ายผู้รักษากฎหมายอีกทางหนึ่งด้วยแล้ว เชื่อว่าสังคมจะได้รับความปลอดภัยจากอาชญากรรมยิ่งขึ้นกว่าที่เป็นอยู่ในปัจจุบันอีกมากมาย ในทางตรงกันข้ามถ้าหากสุจริตชนเห็นว่าภารกิจดังกล่าวนี้ไม่ใช่หน้าที่ของตนแล้ว ย่อมหวังได้ยากที่จะลดอาชญากรรมในท้องถิ่นหรือสังคมนั้นได้เท่าที่ควร

12. ปัญหาการทุจริตของเจ้าหน้าที่ในกระบวนการยุติธรรม

เรื่องนี้มีความสำคัญมาก ถ้าอาชญากรสามารถหลุดพ้นเงื้อมมือของกฎหมายได้ เพราะเจ้าหน้าที่ไร้สมรรถภาพก็นับว่าเสียหายร้ายแรงมากอยู่แล้ว แต่ถ้าคนร้ายรอดพ้นเงื้อมมือกฎหมายไปได้เพราะการทุจริตต่อหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ในกระบวนการยุติธรรมไม่ว่าเพราะเห็นแก่อำมิสสินจ้างหรือเพราะเหตุใดก็ตาม ต้องถือว่าเป็นความเลวร้ายที่สุดในบรรดาความเลวร้ายทั้งหลายที่ข้าราชการของบ้านเมืองจะพึงมี เพราะเป็นจุดอ่อนที่ยั่วยุให้คนร้ายอีกเหิมดูหมิ่นเหยียดหยามกฎหมายบ้านเมืองโดยคิดเสียว่าแม้กระทำผิดถูกจับได้ก็สามารถใช้อิทธิพลหรือเงินซื้ออิสระภาพของตนได้ ยุคใดสมัยใดที่ความยุติธรรมสามารถซื้อขายกันได้ ยุคนั้นสมัยนั้นควรจะได้ชื่อว่าเป็นยุคของคนชั่วหรือเป็นยุคของอาชญากรรมรุ่งเรืองก็คงจะไม่ผิดนัก

สาเหตุของอาชญากรรมเฉพาะประเภทคดี

เท่าที่ได้กล่าวมาตามลำดับข้างต้นนั้นเป็นภาวะปัจจัยที่มีส่วนให้อาชญากรรมเพิ่มหรือลดได้โดยทั่ว ๆ ไป กล่าวคือถ้าหากภาวะเหล่านั้นมีมาก ย่อมส่งผลให้เกิดอาชญากรรมมากขึ้น ถ้าภาวะเหล่านั้นน้อยก็ย่อมส่งผลให้อาชญากรรมมีน้อยลง แต่ในการพิจารณาสาเหตุของอาชญากรรมที่จะให้มีผลสมบูรณ์ยิ่งขึ้น ควรจะได้พิจารณาถึงสาเหตุเฉพาะประเภทคดีประกอบอีกทางหนึ่งด้วย เพราะมีลักษณะแตกต่างกัน ตัวอย่างเช่นคดีฆ่าคนตาย สมมติว่า เกิดขึ้นมากผิดปกติ ก็ควรจะได้ศึกษาวิเคราะห์ว่า ความผิดประเภทนี้เกิดขึ้นจากสาเหตุอะไร หรืออะไรเป็นมูลเหตุจูงใจให้เกิดการฆ่ากันตายมากผิดปกติ ซึ่งจากการศึกษาสาเหตุคดีฆ่ากันตายพอจะสรุปได้ดังนี้ (เพียงเพื่อเป็นตัวอย่าง)

- เกิดจากการหึงหวงหรือชู้สาว
- เกิดจากบุกรุกแย่งที่ดินป่าสงวน
- เกิดจากการแย่งความเป็นใหญ่ในท้องถิ่น
- เกิดจากการหักหลังกันในหมู่คนร้าย
- เกิดจากการหักหลังกันในทางการค้า
- เกิดจากการแย่งมรดก

- เกิดจากความอาฆาตแค้นส่วนตัว
- เกิดจากเห็นแก่เงินจ้างรางวัล (มือปืนรับจ้าง)
- เกิดจากความสะดวกในการกระทำผิด
- เกิดจากเพื่อปกปิดการกระทำผิด
- เกิดจากการบันดาลโทษะ
- เกิดจากความมึนเมาหรือยาเสพติดให้โทษ
- เกิดจากวิปริตทางจิตใจ
- เกิดจากความคะนองหรือประมาท
- เกิดจากความขัดแย้งทางการเมือง

หมายเหตุ ขอบได้โปรดพิจารณาสาเหตุของคดีฆ่าคนตายตามที่ได้เสนอประกอบการพิจารณาข้างต้นแล้ว จะเห็นได้ว่าสาเหตุต่าง ๆ เหล่านี้ ส่วนมากเป็นสาเหตุที่ยากแก่การป้องกัน เพราะบางกรณีก็เป็นเรื่องส่วนตัว เป็นสิทธิส่วนบุคคล เป็นเหตุซึ่งเกิดขึ้นโดยกระทันหัน หรือไม่อาจคาดคิดได้ บางกรณีก็เป็นเรื่องความผิดปกติทางจิตใจของฆาตกร ซึ่งถ้าความวิปริตนั้นไม่สามารถรู้เห็นได้ด้วยสายตาหรือความรู้ของบุคคลแล้วย่อมยากยิ่งที่จะป้องกันได้

ผลกระทบของอาชญากรรมในด้านต่าง ๆ

ความสูญเสียของอาชญากรรม มีคำกล่าวที่น่าสังเกตุอยู่ข้อหนึ่งเกี่ยวกับลักษณะพิเศษของอาชญากรรม คืออาชญากรรมมีแต่ความสูญเสีย หนึ่งก็คือ อาชญากรรมไม่เคยให้คุณแก่ฝ่ายใด ไม่ว่าจะพิจารณาในด้านบุคคลหรือในด้านสังคม ซึ่งจะได้พิจารณาตามลำดับต่อไป

1. ผลกระทบต่อตัวอาชญากรเอง

จะขอเริ่มจากตัวคนร้ายหรืออาชญากรเอง ว่ามีผลกระทบอย่างไรบ้าง ซึ่งถ้ามองเพียงผิวเผินก็ไม่น่าจะได้รับผลเสียหายอย่างไร เพราะเป็นผู้ประทุษร้ายต่อผู้อื่น แต่หากพิจารณาให้ลึกซึ้งแล้วจะเห็นได้ว่า

- คนร้ายเองก็ต้องประสบเคราะห์กรรม ถ้าถูกจับได้ก็ต้องติดคุกติดตะราง ถูกจำกัดอิสรภาพ ได้รับความทุกข์ทรมาน หากเป็นความผิดร้ายแรงอาจถูกจำคุกหลายปี ตลอดชีวิต หรือถูกประหารชีวิต

- เมื่อทำผิดแล้วหากหลบหนีการจับกุมได้ ก็ต้องหนีการจับกุมเป็นระยะเวลานานเท่ากับอายุความล่วงเลยการลงอาญา ซึ่งก็ทำให้ต้องหลบ ๆ ซ่อน ๆ หาความสุขตามปกติ เช่นผู้อื่นมิได้

- หากไม่เช็ดหลาบอีกเหิมในความสำเร็จที่สามารถทำผิดและหลบหนีอาจยามใจ

อาจไปประกอบความผิดเพิ่มขึ้นอีก ก็ยิ่งทำให้ตนเองยังมีโทษเพิ่มพูนสูงตามไปด้วยเป็นตราบาปติดตัวไปตลอดชีวิต

- หากเกิดการต่อสู้กับเจ้าทรัพย์หรือตำรวจ อาจถูกทำร้ายหรือถูกยิงให้ต้องได้รับบาดเจ็บหรือถึงแก่ชีวิตก็ได้

- ในการต่อสู้คดี เมื่อถูกจับกุมได้ เป็นธรรมดาที่จะต้องเสียค่าใช้จ่ายเป็นจำนวนมากพอสมควรแล้วแต่คดีใหญ่โตเพียงใด ทำให้เดือดร้อนแก่ตนเองครอบครัว ญาติพี่น้อง

- แม้จะเป็นคนร้ายก็ต้องมีญาติพี่น้อง การเป็นคนร้ายหรืออาชญากรย่อมทำให้เสื่อมเสียชื่อเสียงต่อวงศ์ตระกูล และหากเป็นหัวหน้าครอบครัว ก็จะทำให้ผู้ที่อยู่ในความอุปการะต้องได้รับความเดือดร้อนไปด้วย เป็นต้น

2. ผลกระทบต่อผู้เสียหาย

มีลักษณะทำนองเดียวกันกับคนร้าย แต่เป็นไปในทางตรงกันข้ามเพราะฝ่ายนี้เป็นฝ่ายเสียหายโดยตรงที่ตกเป็นเหยื่ออาชญากรรม เช่น

1. อาจต้องสูญเสียทรัพย์สินที่ถูกประทุษร้ายมากน้อยเพียงใดแล้วแต่กรณี
2. อาจต้องเสียชีวิต หรือได้รับบาดเจ็บสาหัสหรือทุพพลภาพ ซึ่งประมาณค่ามิได้
3. หากเป็นหัวหน้าครอบครัว ย่อมกระทบกระเทือนต่อความเป็นอยู่ของผู้ที่อยู่ในความอุปการะเมื่อขาดผู้บุพพการี ทำให้บุตรธิดาต้องเสียอนาคตในการศึกษาเล่าเรียน
4. แม้จะเป็นฝ่ายเสียหาย ก็ต้องเสียเวลาทำมาหากินในการต้องมาให้ถ้อยคำตั้งแต่นั้นสอบสวนและชั้นพิจารณาคดีในศาล
5. หากผู้ถูกประทุษร้ายเป็นผู้เชี่ยวชาญสาขาต่าง ๆ นอกจากความสูญเสียส่วนตัวแล้วยังเป็นความสูญเสียต่อสังคมที่จะได้รับประโยชน์จากความเชี่ยวชาญของผู้นั้นด้วย เป็นต้น

3. ผลกระทบทางด้านสังคมจิตวิทยา

เป็นที่ทราบกันดีแล้วว่า ความผิดทางอาญานั้นถือว่าเป็นความผิดต่อมหาชน แม้ผู้ที่มีได้รับภัยพิบัติจากการกระทำของคนร้ายโดยตรงก็ตาม แต่สังคมหรือสมาชิกในสังคมก็ย่อมเกิดความหวาดหวั่นวิตกกังวลเกรงว่าอาชญากรรมประเภทนั้นอาจเกิดขึ้นกับตนเองหรือพี่น้องของตนเมื่อใดก็ได้ หากคนร้ายยังมิได้ถูกจับกุมหรือตกอยู่ในความควบคุมของฝ่ายบ้านเมืองตามกฎหมาย ความหวาดหวั่นดังกล่าวนี้ถือว่าเป็นเรื่องเล็กน้อย หากมีมากถึงขนาดที่เป็นภัยต่อความเป็นอยู่อย่างปกติสุขแล้ว เคยมีประชาชนแสดงออกอย่างรุนแรงถึงขนาดเดินขบวนเรียกร้องให้ผู้รับผิดชอบในการป้องกันปราบปรามเร่งรัดการปฏิบัติหน้าที่หรือให้หน่วยเหนือแต่งตั้งโยกย้ายผู้รับผิดชอบไปจากท้องที่ที่เคยมีมาแล้ว

4. ผลกระทบด้านงบประมาณแผ่นดิน

หากจะได้สังเกตงบประมาณแผ่นดินแต่ละปีจะเห็นว่างบประมาณด้านการรักษาความสงบเรียบร้อยภายในประเทศและด้านการรักษาความยุติธรรมซึ่งได้แก่งบประมาณของตำรวจ ฝ่ายปกครอง อัยการ ศาล ราชทัณฑ์ ปีหนึ่ง ๆ เมื่อรวมกันแล้วเป็นจำนวนมากมาย และเห็นได้ชัดว่าเพิ่มขึ้นทุก ๆ ปี ทั้งนี้หากรวมถึงเงินทองที่ฝ่ายผู้ต้องหาใช้ในการต่อสู้คดีรวมเข้าด้วยกัน ก็จะเพิ่มมากยิ่งขึ้นไปอีก เงินรายจ่ายเหล่านี้หากไม่มีอาชญากรรม (ซึ่งเป็นไปไม่ได้) หรือมีแต่ไม่มากนัก งบประมาณก็ไม่ต้องสิ้นเปลืองมากสามารถนำเงินที่ต้องเพิ่มขึ้นไปใช้ในการพัฒนาบ้านเมืองสาขาอื่น ๆ ได้อีกในหลายกรณี

5. ผลกระทบด้านการพัฒนาประเทศ

ความสงบเรียบร้อยภายในประเทศเป็นรากฐานสำคัญในการพัฒนาประเทศ คำกล่าวหรือหลักการนี้ไม่มีใครปฏิเสธได้เลย เพราะถ้าหากบ้านเมืองต้องระส่ำระสาย ประชาชนเกิดความวิตกหวาดหวั่นจากโจรภัย ไม่เป็นอันทำมาหากินโดยปกติสุขแล้ว ย่อมกระทบกระเทือนต่อการพัฒนาท้องถิ่น การพัฒนาชนบท การพัฒนาเศรษฐกิจสาขาต่าง ๆ อย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ ถ้าหากเป็นกรณีที่ผู้ก่อการร้ายประกอบอาชญากรรมเพื่อสร้างความปั่นป่วนบ่อนทำลายแก่ฝ่ายบ้านเมืองด้วยแล้ว ผลกระทบก็ยิ่งมีความรุนแรงยิ่งขึ้น ดังที่เป็นอยู่ในหลายจังหวัดทางภาคใต้ เช่น ใช้การเผาโรงเรียน จับครูเรียกค่าไถ่ เรียกค่าคุ้มครองจากคนร้ายราย การก่อวินาศกรรม การดักปล้นชิงทรัพย์ผู้โดยสารรถโดยสารบนเส้นทางหลวง ฯลฯ มีผลกระทบกระเทือนต่อการพัฒนาในจังหวัดชายแดนภาคใต้เป็นอย่างยิ่ง

6. ผลกระทบต่อเสถียรภาพของรัฐบาล

หากยุคใดสมัยใดเกิดโจรผู้ร้ายชุกชุมผิดปกติ และรัฐบาลไม่สามารถแก้ปัญหาได้อย่างมีประสิทธิภาพเพียงพอแล้ว รัฐบาลจะต้องถูกโจมตีอย่างหนักจากสื่อมวลชน จากกระทู้ถามของ ส.ส. แม้ที่สุดอาจเป็นเหตุให้มีการยื่นญัตติขอเปิดอภิปรายไม่ไว้วางใจรัฐบาล ซึ่งกล้าพูดได้ว่าในบรรดากระทู้ถามของ ส.ส. จำนวนมากมายก็ดี ในการเปิดอภิปรายไม่ไว้วางใจรัฐบาลไม่ว่าครั้งใดก็ดี จะต้องมีปัญหาเรื่องโจรผู้ร้ายชุกชุมอยู่ด้วยเสมอ แสดงให้เห็นว่าปัญหาเรื่องนี้ย่อมกระทบกระเทือนต่อเสถียรภาพของรัฐบาลอย่างแท้จริงประการหนึ่งตลอดมา

7. ผลกระทบด้านการท่องเที่ยว

ประเทศคู่แข่งขันในการจูงใจให้ชาวต่างประเทศมาท่องเที่ยวในประเทศของตนได้ถือโอกาสหยิบยกเอาปัญหาความไม่ปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน เป็นการโจมตีประเทศไทยอยู่เสมอ

เมื่อปรากฏว่านักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศมาถูกฆาตกรรมหรือประทุษร้ายต่อทรัพย์สินขณะท่องเที่ยวอยู่ในประเทศไทยแม้จะเกิดขึ้นเพียงไม่กี่รายก็ตามแต่หากตรงกันข้ามเป็นกรณีที่เกิดอาชญากรรมขึ้นมากมายผิดปกติจริง ๆ จนเกิดความหวาดหวั่นแก่ชาวต่างประเทศ เป็นการแน่นอนที่จะต้องกระทบกระเทือนต่อรายได้ของประเทศ ซึ่งจะพึงได้รับจำนวนมากจากการท่องเที่ยวดังกล่าว ทั้งนี้อาจจะหมายรวมถึงผลกระทบต่อการท่องเที่ยวภายในประเทศด้วยก็ได้

8. ผลกระทบต่อการลงทุนจากต่างประเทศ

กรณีนี้มีลักษณะทำนองเดียวกับการท่องเที่ยวดังกล่าวในข้อ 7 หากแต่เป็นเรื่องเกี่ยวกับการลงทุนจากต่างประเทศ ถ้าหากตัวชาวต่างประเทศที่มาลงทุนก็ดี ผู้เชี่ยวชาญในกิจการที่มาลงทุนก็ดี รวมทั้งธุรกิจที่มาลงทุนก็ดี ถูกก่อกวนคุกคามจากโจรผู้ร้าย เช่น ถูกทำร้าย ถูกก่อวินาศกรรม ถูกเรียกค่าคุ้มครอง ถูกจับตัวเรียกค่าไถ่ ถ้าหากได้เกิดขึ้นถึงขั้นที่ทำให้เขาเกิดความรู้สึกหวาดหวั่นว่าจะไม่ได้รับความปลอดภัยแล้วย่อมกระทบกระเทือนต่อการลงทุนจากต่างประเทศทั้งมาลงทุนอยู่แล้ว และที่กำลังจะมาลงทุนอย่างไม่มีปัญหา

9. ผลกระทบต่อเกียรติภูมิและภาพพจน์ของตำรวจ

เมื่ออาชญากรรมเกิดขึ้น ประชาชนต้องมุ่งความสนใจที่ตำรวจเป็นหน่วยงานแรกเสมอ แม้จะเป็นที่ยอมรับกันแล้วว่าตำรวจนั้นอยู่ปลายเหตุของอาชญากรรมก็ตาม แต่ขอได้โปรดเข้าใจถึงจิตใจของตำรวจด้วยเถิดว่าไม่มีตำรวจคนใดที่ต้องการให้อาชญากรรมเกิดขึ้นแม้แต่เพียงรายเดียว ทั้ง ๆ ที่เป็นเรื่องที่เป็นไปไม่ได้ก็ตาม เมื่อปรากฏว่าอาชญากรรมเกิดขึ้นมากมายผิดปกติ เป็นธรรมดาที่ตำรวจจะต้องถูกเร่งรัดเรียกร้องให้ปฏิบัติการอย่างเข้มงวดกวดขัน แม้ที่สุดการถูกตำหนิติเตียนอย่างรุนแรง ก็เป็นเรื่องที่หลีกเลี่ยงไม่ได้ และดูเหมือนจะไม่มีฝ่ายใดต้องการทราบเหตุผลความจำเป็นหรือข้อจำกัดในการปฏิบัติหน้าที่ของตำรวจจะมีมากนักเพียงใดก็ตาม ทั้งนี้เป็นเรื่องที่ตำรวจทุกคนจะต้องปลงใจให้ได้เพราะเป็นความชอบธรรมที่ประชาชนมีสิทธิที่จะคิด มีสิทธิที่จะตำหนิ มีสิทธิที่จะแสดงออกเช่นนั้น ส่วนปัญหาความถูกต้องนั้นเป็นอีกเรื่องหนึ่ง

แนวโน้มของอาชญากรรมในอนาคต

แนวทางลดการเพิ่มขึ้นหรือความรุนแรงของอาชญากรรม พระพุทธองค์ได้ให้หลักอริยสัจ 4 ไว้นานร่วม 2524 ปีมาแล้วว่า การแก้ปัญหาคือต้องแก้ที่สาเหตุ ซึ่งเป็นความจริงแท้ที่ไม่มีใครค้านหรือต้องอ้างตำราฝรั่งให้เป็นการยุ่งยากโดยไม่จำเป็นเลย เพราะเพียงแต่ถามว่าอาชญากรรมเป็นปัญหาใช่หรือไม่ อาชญากรรมก่อให้เกิดความทุกข์แก่สังคมใช่หรือไม่ คำตอบก็เห็นปรับเข้ากับหลักอริยสัจ 4 ได้อย่างครบถ้วน กล่าวโดยสรุปก็คือ เราจะมุ่งแก้ปัญหอาชญากรรม

ที่สาเหตุหรือที่ Causation of Crime หรือที่ภาวะปัจจัยต่าง ๆ ทั้งที่เป็นภาวะปัจจัยโดยทั่ว ๆ ไป และสาเหตุของอาชญากรรมเฉพาะประเภทคดี ข้อสังเกตประกอบการพิจารณา ดังต่อไปนี้

1. ข้อสังเกตประกอบการพิจารณาเกี่ยวกับแนวทางลดอาชญากรรม

ก. หลักการหรือทฤษฎีที่ว่า พฤติกรรมของมนุษย์เป็นผลผลิตของสังคม ถ้าสิ่งแวดล้อมดี การฝึกอบรมดี เราสามารถกำหนดคุณภาพของประชากรส่วนใหญ่ของประเทศได้

ข. อาชญากรรมเปรียบเสมือนขยะมูลฝอยที่เคลื่อนกราดอยู่บนถนน ตำรวจเปรียบเสมือนคนกวาดขยะ มักถูกตำหนิอยู่เสมอว่ากวาดขยะไม่หมด ไม่สะอาด แต่ดูเหมือนเราไม่ค่อยสนใจด้านผู้ทิ้งขยะมูลฝอยกันเท่าที่ควร นัยหนึ่งก็คือ เราสนใจต่อผลที่เกิด แต่เราให้ความสนใจด้านสาเหตุที่ทำให้เกิดผลกันน้อยไป

ค. ข้อสังเกตเกี่ยวกับการแก้ปัญหาอาชญากรรม "ปราบเท่าใดก็ไม่หมด ถ้าไม่ลดสาเหตุอาชญากรรม"

2. ขอบเน้นด้านสาเหตุหรือภาวะปัจจัยที่มีผลต่อการเพิ่มลดของอาชญากรรม

พิจารณาหน่วยงานที่เกี่ยวข้องหรือวงการทั่วไปเป็นพิเศษ คือ

ก. ความสำเร็จในการพัฒนาบ้านเมืองตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ โดยเฉพาะฉบับที่ 5 ซึ่งมีกำหนด 5 ปี เริ่มตั้งแต่ปีงบประมาณ 2525 - 2529

(1) หากแผนชาติฉบับนี้บรรลุเป้าหมายมากเพียงใดก็ย่อมมีผลช่วยลดสาเหตุหรือภาวะปัจจัยที่ก่อให้เกิดอาชญากรรมได้มากด้วยเช่นเดียวกัน

(2) เพราะโดยหลักการแล้ว ควรจะเป็นว่า ยิ่งพัฒนาดีอาญายังลด ไม่ควรจะเป็นว่า ยิ่งพัฒนาดีอาญายังเพิ่ม

ข. ประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานและคุณธรรมของเจ้าหน้าที่ในกระบวนการยุติธรรม นับว่าเป็นปัจจัยสำคัญประการหนึ่งที่จะช่วยลดอาชญากรรมลงได้มาก ไม่ว่าจะเป็นการตำรวจ อัยการ ทนายความ ศาล ราชทัณฑ์

ค. การรณรงค์หรือฟื้นฟูปลูกฝังศีลธรรมให้เกิดขึ้นในหมู่ประชาชนอย่างจริงจังและต่อเนื่อง เชื่อว่าจะช่วยลดปัญหาสังคม โดยเฉพาะอย่างยิ่งปัญหาอาชญากรรมลงได้มาก

ง. บทบาทของประชาชนในการต่อต้านอาชญากรรม หากคิดดูแล้วจะเห็นว่าเป็นที่น่าแปลกใจที่ในชุมชนหนึ่ง ๆ สมมติว่าอำเภอหนึ่งมีประชากรจำนวน 100,000 คน เชื่อเหลือเกินว่าอาชญากรหรือคนเลวจริง ๆ มีไม่เกิน 100 คน ที่เที่ยวอาละวาด ปล้นชิงทรัพย์ ฆาตกรรมชาวบ้าน ให้เป็นที่เดือดร้อน ถ้าสุจริตชนนี้กำลังกันช่วยเป็นหูเป็นตาให้เจ้าหน้าที่ตำรวจอีกทางหนึ่งด้วย

เชื่อว่าจะช่วยลดหรือสกัดกั้นการขยายตัวของอาชญากรรมได้มากกว่าที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน ทั้งนี้ มิได้หมายความว่าจะเป็นการผลักภาระไปให้แก่ประชาชน หากแต่เป็นการร่วมมือกันขจัดความเลวร้ายในสังคมให้ลดน้อยลงให้มากที่สุดเท่าที่จะทำได้เท่านั้น ความจริงบทบาทของประชาชนที่จะช่วยลดหรือต่อต้านอาชญากรรมนั้นมีมากมายหลายประการ

3. แนวโน้มของอาชญากรรมในอนาคต

จะเพิ่มขึ้นหรือลดลงหรือจะทรงตัว อย่างไม่อย่างหนึ่งนั้นดูจะเป็นเรื่องที่พยากรณ์ได้ยากมากสำหรับปัญหาอาชญากรรม เพราะตัวแปรต่าง ๆ ที่มีผลต่อการเพิ่มลดของอาชญากรรมนั้นมีหลายตัวหรือหลายประการ และไม่อาจจะชี้ชัดได้ว่าตัวแปรหรือภาวะปัจจัยนั้น ๆ จะผันแปรไปอย่างไร นอกจากนี้ยังมีภาวะแทรกซ้อนบางอย่างมักจะเกิดขึ้นอย่างไม่คาดคิดมาก่อนก็มีอยู่เสมอ เช่น ภาวะฝนแล้งอุทกภัยอย่างหนัก การขึ้นราคาน้ำมันเชื้อเพลิงของกลุ่มโอเป็ค ฯลฯ ปัญหาต่าง ๆ เหล่านี้ย่อมมีผลต่อภาวะเศรษฐกิจของประเทศและต่อชีวิตความเป็นอยู่ของประชาชนอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ อย่างไรก็ตามเมื่อพิจารณาภาวะปัจจัยต่าง ๆ ดังกล่าวในตอนที 2 และที่ได้นั้นเป็นพิเศษในข้อ 1 แล้ว แม้ฝ่ายบ้านเมืองและประชาชนจะได้ร่วมมือกันดีขึ้นกว่าที่เป็นอยู่ในปัจจุบันก็ตาม แต่ในระยะ 5 ปีข้างหน้า คือในช่วงแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 5 (2525 - 2529) แนวโน้มของอาชญากรรมควรจะเป็นไปในลักษณะดังต่อไปนี้

1. คดีอาญาจะมีแนวโน้มสูงขึ้นตามภาวะเศรษฐกิจการขยายตัวของสังคมและการเพิ่มของประชากร

2. คดีฆ่าคนตายจะเพิ่มมากขึ้น

3. มือปืนรับจ้างจะมีบทบาทมากขึ้น

4. อาวุธสงครามจะมีบทบาทมากขึ้น

5. คนร้ายจะมีความอุกอาจ เขี้ยมโหดยิ่งขึ้น

6. อาชญากรไร้สติจะมีมากขึ้น

7. ยุวอาชญากรจะมีมากขึ้น

8. ยาเสพติดให้โทษจะมีบทบาทมากขึ้น

9. ความผิดทางเศรษฐกิจจะมีความสำคัญยิ่งขึ้น

10. ผกค. จะใช้อาชญากรรมเป็นเครื่องมือทางการเมือง และเป็นอุปสรรคในการป้องกันปราบปรามอาชญากรรมมากขึ้น

ทั้งนี้เพราะการที่จะบรรลุเป้าหมายในการพัฒนาประเทศตามแผนชาติ ฉบับที่ 5 กิจการเพิ่มประสิทธิภาพและคุณภาพของเจ้าหน้าที่ในกระบวนการยุติธรรมกิติ การรณรงค์เพื่อ

สร้างสรรค์ให้ประชาชนมีศีลธรรมสูงขึ้นก็ดี การผนีกกำลังสุจริตชนเพื่อต่อต้านอาชญากรรม
ก็ดี รวมถึงการลดสาเหตุหรือภาวะปัจจัยต่าง ๆ ที่เป็นตัวแปรให้เกิดการเพิ่มลดของอาชญากรรม
นั้น เป็นเรื่องที่ต้องอาศัยเวลา แผนงานและโครงการที่ถูกต้องเหมาะสมการกระทำที่ต่อเนื่อง
งบประมาณก็อาจจะต้องใช้จำนวนมากพอสมควร ข้อจำกัดเหล่านี้อาจเป็นเงื่อนไขให้ความปรารถนา
ดีของทุกฝ่ายที่จะควบคุมอาชญากรรมมิให้ขยายตัวหรือเพิ่มความรุนแรงยิ่งขึ้น อาจไม่ได้ผลตาม
ที่คาดคิดไว้ แต่อย่างไรก็ดี ก็ยังมีความหวังอยู่ว่าการเริ่มต้นในปีนี้และประสบความสำเร็จในอีก
5 ปีข้างหน้า ก็ยังดีกว่าการเริ่มต้นเมื่อ 5 ปีข้างต้นมิใช่หรือ นอกจากนี้ยังมีความมั่นใจอีกว่า หากทุก
ฝ่ายได้ร่วมมือกันอย่างจริงจัง จริงจังและต่อเนื่องแล้ว แม้อาชญากรรมจะเพิ่มขึ้นก็คงจะเพิ่มขึ้นไม่
มากจนผิดปกติอย่างแน่นอน

คำถามท้ายบท

1. จงอธิบายสาเหตุของอาชญากรรมที่เกิดขึ้นให้เข้าใจ?
2. สาเหตุของอาชญากรรมจากปัจจัยกายภาพหมายถึงอะไร จงอธิบาย?
3. ปัจจัยทางจิตวิทยาที่เกี่ยวกับการศึกษาอาชญากรรมมีหลักวิธีการอย่างไร?
4. ท่านมีความเข้าใจอย่างไรเกี่ยวกับการศึกษาถึงปัจจัยทางสังคมวิทยา จงอธิบาย?
5. แนวความคิด “ความสัมพันธ์ของความแตกต่าง” มีสาระสำคัญในการศึกษาอาชญากรรมอย่างไรบ้าง?
6. จงอธิบายแนวความคิดของนักสังคมวิทยาที่อธิบายเกี่ยวกับอาชญากรรมมา 2 แนวความคิด